ЗОРНИЦА

Първият брой на вестник *Зорница* излиза в Цариград на 2.I.1876 г.

Година 149 • юли-август 2025 г. • брой 4 • 3 лв (1,53 €) • Най-старият български периодичен вестник

Молете се за нас:
да ни отвори Бог
врата за словото,
за да говоря тайната,
която е в Христос.

Колосяни 4:3

РЕДАКЦИОННА

Уважаеми читатели,

Пред вас е поредният голям двоен брой на вестник *Зорница*, списан отново с много любов и искрено желание Благата вест да може да достигне до повече хора. Темата на броя е именно *мисионерската дейност* в различните ѝ форми. На следващите страници ще откриете немалко различни свидетелства и примери в тази насока.

През летните месеци юли и август отбелязваме някои кръгли годишнини: 490 години от кончината на Томас Мор (6 юли); 120 години от рождението на общественика п-р Харолд Окенга – един от създателите и основен двигател на известното християнско списание *Christianity Today* (6 юли); 275 години от кончината на великия композитор Йохан Себастиан Бах (25 юли), вероятно не много познат сред широката публика като създател на предимно църковна музика; 150 години от смъртта на Чарлз Фини – „бащата“ на американското съживително движение през XIX в. (16 август) и др. В броя ще откриете увлекателни материали, посветени на тези личности и събития, както и по-кратки „репортажни“ текстове, отразяващи актуални събития от християнския свят, наред с традиционните рубрики „Гласът от амвона“, „Из архива на *Зорница*“ и други.

Редакционният екип ви пожелава благословено време със страниците на вестника!

Олег Константинов

Основите на мисионерския плам

д-р Едуин Бонапарт Уеб

Имаме хора, които седят в удобното си кресло и разсъждават за характера и духовното състояние на Сократ, и продължават да смятат, че като цяло всеки езичник си е невинен, ако не и пътник за рая. Имаме пътешественици, които минават през хубавите и плодородни части на езическите земи и се връщат у дома, за да ни кажат, че не виждат причина будистът да замени своята религия с нашата. А под „нашата“ имат предвид религията на ерудираните, изисканите дами и господа.

Но мисионерите, които се събраха в лондонската зала „Екзитър“ през 1888 г. за юбилейната конференция на световните протестантски мисии, изповядаха единодушното и убедително свидетелство, че езичниците без Христос са виновни и осъдени грешници, които все повече затъват в греховете си и се приближават към неизбежната и ужасна гибел. И тъкмо в това е смисълът и обяснението на Христовата жертва. Нещо повече, именно това е причината Господ да дойде на земята: „Човешкият Син дойде да потърси и да спаси погиналите.“ Той вкусва смърт заради всеки човек, живял на тази земя. Но как може да се предложи *помилване* (за което четем толкова често в Евангелието) на хора, които... не са виновни? Как може да се предложи живот, духовен живот, на хора, които не са мъртви в престъпленията и греховете си? Христовите апостоли изповядват и поучават, че всеки човек действително е духовно мъртъв. Категоричното обвинение на Павел към езичниците по негово време се отнася за езичниците по целия свят – дори и в наши дни.

следва на 3 стр.

ТЕМА НА БРОЯ

Ходатайство с мисъл за мисия

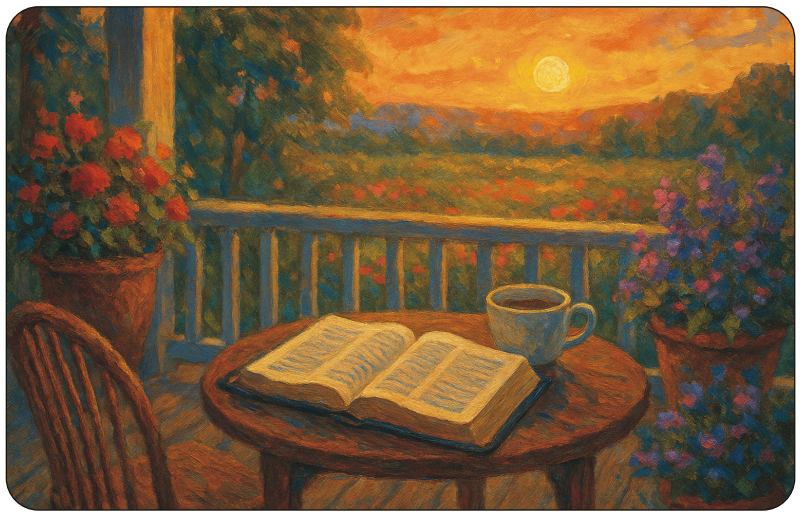
Влади Райчинов

Този свят е обезпокоително разпокъсан. Само включете телевизор или телефон – и новините ще ви залеят с трагедии, политически сътресения и обществени язви. А колко ли още лични истории остават далеч от вниманието на медиите?

И все пак сред този хаос изповядваме увереност, че Бог действа. Той продължава да обича Своето падналo в грях творение, а Неговата милост се подновява утро след утро. Бог докосва, изобличава, променя и обръща към Себе Си сърце след сърце, вдъхва надежда на хора от всяко поколение и изгражда Своето царство все повече и повече. Наред с това Той ни приканва да се присъединим чрез молитва към Неговата мисия да изцелява, възстановява и благославя този разранен свят.

ПРИМЕРИТЕ НА БОЖИЕТО СЛОВО

Какво означава да се включим с молитва? Бог ни е дал изключителната привилегия на *ходатайството* – да се застъпваме пред Неговия престол в полза на други хора. Библията е пълна с примери, които ни насърчават и свидетелстват за реални отговори от Божия страна.

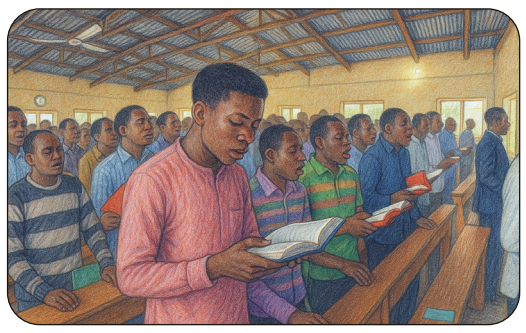
В Стария завет пророци като Езекиил, Йоил, Девора, Авакум, Самуил и Осия се молят за своите сънародници – за прошка, за справедливост, за милост, за облекчение от бедствия, за избавление и надежда. Апостол Павел многократно приканва вярващите да се молят за околните.

следва на 9 стр.

ГЛАСЪТ НА АМВОНА

Смелост и вярност

Георги Боев

Според изследвания на *Open Doors*, през 2022 г. над 360 милиона християни са били подложени на сериозни гонения, над 2100 църкви са били обект на атаки и над 5600 християни са били убити заради вярата си. И това са известните случаи, а има и много неизвестни и незаписани. Тази статистика сякаш не ни трогва особено, защото не познаваме историите зад тези числа – поради което сме готови лесно да ги пропуснем покрай ума и сърцето си.

Но зад всяко от тези числа стоят лични трагедии, които повдигат много въпроси у преживелите ги наши братя и сестри. Един от тези въпроси е свързан със справедливостта на Бога и с правото Му да въздава на онези, които угнетяват Неговите деца.

следва на 4 стр.

Пиер Вире – забравеният реформатор

п-р Данаил Игнатов

Едва ли има посетител на Женева, който да не е видял внушителния мемориал на Реформацията – монумент със скулптурни фигури, композиции и гравирани текстове, отразяващи един от повратните моменти в световната история. В цял ръст там са изобразени Гийом Фарел, Жан Калвин, Теодор де Беза и Джон Нокс. Два каменни блока почитат паметта на Мартин Лутер и Улрих Цвингли. В барелефи оживяват сцени и личности от епохата, сред които е и Пиер Вире.

Когато се говори за „отците“ на Реформацията, името на пастиря и богослова Пиер Вире (1510–1571 г.) често – и незаслужено – остава в сянка. Затова някои го наричат „забравения реформатор“. Роден е в Орб, близо до Лозана, в семейство на търговец на текстил. Завършва средно образование в новооткрито училище в родния си град, където някои преподаватели вече са повлияни от хуманистичните идеи на Ренесанса.

През 1527 г. заминава за Париж, за да учи в католически колеж с намерението да стане свещеник. Там обаче попада на трудове на Мартин Лутер и постепенно възприема реформаторските идеи. При завръщането си в Швейцария се среща с женевския реформатор Гийом Фарел, който го насърчава да встъпи в служение от позициите на Реформацията.

На 6 март 1531 г. Пиер започва да проповядва Евангелието в Орб, а малко по-късно и в съседни селища. Повикан в Ньошател, той се включва в група, която изработва стратегия за разпространение на реформаторските идеи в четири направления: разлепване на афиши, разобличаващи злоупотребите в Римокатолическата църква; издаване на памфлети; публикуване на проповеди; организиране на публични дебати.

През 1536 г. Пиер Вире е ръкоположен за пастир. През есента на същата година управителният съвет на кантона Во го кани да участва в осемдневния Лозански диспут, на който 174 католически свещеници се изправят срещу малка група реформатори – сред тях Вире, Гийом Фарел и Жан Калвин. Въпреки численото превъзходство на католическата страна, немалко монаси и свещенослужители са впечатлени от аргументите на реформаторите и приемат техните убеждения.

Малко по-късно управата на кантона Во официално поема по реформаторски курс, забранява католическата меса и издава редица други наредби в същия дух. За съжаление, не липсват и крайности, предизвикани от протестантски радикали – разбиване на голямото разпятие на катедралата, премахване на олтари и тръбни органи, а ценните съдове за отслужване на месата са претопени за монети.

През 1537 г. Вире започва да преподава в новооснованата Богословска академия в Лозана. С времето обаче отношенията му с управителния съвет на т.нар. „техни превъзходителства“ се влошават. Спорът е за това кой има право да изпитва и допуска хората до причастие, както и за обучението по катехизис. В началото на 1559 г. Вире е арестуван за три дни и лишен от функциите си на преподавател и пастир. В резултат той се премества в Женева, където на 25 декември получава гражданство – заедно с Жан Калвин.

През 1561 г., поради влошено здраве, Вире заминава за по-топлия юг на Франция, в град Ним. Това му дава и възможност да подпомогне укрепването на реформираните църкви в региона. Назначен е за професор по богословие в Нимската академия. Следват години на чести пътувания и смени на местожителство: Лион, Монпелие, Оранж, Авиньон, Монтобан, Париж, автономното кралство Навара.

През 1563 г. Вире ръководи Четвъртия синод на Реформираните църкви във Франция. В Монпелие неговото влияние в университетските среди е толкова силно, че почти целият преподавателски състав по медицина възприема реформаторските възгледи. В Лион служи три години и печели уважение и авторитет въпреки неспокойната религиозно-политическа обстановка. Проповядва всеки ден пред големи тълпи, служи като капелан на протестантските военни отряди, оказва пастирска грижа на пострадали от епидемии, поддържа оживена кореспонденция с други водачи на Реформацията, пише проповеди и книги – включително монументалния си труд Instruction chrestienne, създаден по подобие на Институтите на Калвин.

Част от причините за странстванията му из Франция са свързани с репресии, организирани от католическото духовенство и ордена на йезуитите. Докато е в Лион, Вире води ожесточена словесна полемика със защитниците на католицизма. През лятото на 1565 г. получава заповед да напусне града в срок от осем дни и заминава за кралство Навара. Там е приет с топло отношение и се радва на привилегиите, оказани му от кралицата Жан д'Албре, която го назначава за свой личен съветник и суперинтендант на основаната от нея Академия в Ортез. Вире участва и в изготвянето на академичния правилник.

През 1569 г., по време на религиозните войни във Франция, католически сили извършват изненадващо нападение. Вире е пленен и хвърлен в затвора, но няколко седмици по-късно е освободен след успешна контраатака на протестантски бойци. Той продължава неотклонно своята мисия на пастир и богослов.

В личния си живот Вире също преживява радости и скърби. През 1538 г. се жени за Елизабет Тюртаз, която умира седем години по-късно. В писмо до Калвин тогава споделя: „Господ взе половината от самия мен... Аз съм толкова покрусен, че се чувствам чужденец в собствения си дом.“ Вторият му брак е със Себастиен Лаарп, като кумове са Гийом Фарел и Жан Калвин. От този съюз се раждат две дъщери, но голяма част от семейството му загива по време на епидемиите, бушуващи в онази епоха.

Пиер Вире умира през 1571 г., в момент, когато се подготвя да отпътува за Националния синод на Реформираните църкви в Ла Рошел. Името му остава свързано с образа на служител на Благовестието с изключителни лични и духовни качества. Богословието му надхвърля сухото доктринерство и носи дълбоко разбиране за реалния живот. Неговият принос се усеща както в отстояването на авторитета на Писанието, така и в практическите въпроси за възпитанието на децата и взаимоотношенията между Църквата и светската власт. Трудовете му в областта на апологетиката, библейското право, етиката, стопанството и политическата философия оказват силно влияние по време на Реформацията. □

Вестник ***Зорница*** е издание с консервативен протестантско-евангелски характер. Списва се от редакционна колегия към **Българско евангелско дружество**.

По второстепенни доктринални въпроси редакцията допуска разнообразие от мнения. Становището на даден автор невинаги съвпада с това на редакционната колегия.

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Влади Райчинов, Владимир Железов, Данаил Игнатов, Джесика Иванова, Емил Марков, Олег Константинов, Радостин Марчев, Станислав Алексиев, Тодор Велчев

Редактор на броя: Олег Константинов
Коректори: Влади Райчинов, Тодор Велчев
Предпечат: Влади Райчинов, Васил Папратилов
Печат: *Прима принт ЕООД*

Каталожен номер за абонамент към Български пощи: 312
ISSN: 0861-3826

БЪЛГАРСКО ЕВАНГЕЛСКО ДРУЖЕСТВО

адрес: БЕД, ул. Солунска 49, София 1000 | email: vestnik.zornitsa@gmail.com | FB: vestnikzornitsa | web: zornitsa.bg | тел.: 0892 250 517

Зорница се нуждае от финансова подкрепа. Бъдете съработници на най-старото българско периодично издание!
Ще бъдем благодарни, ако обмислите с молитва да бъдете спомоществователи на изданието!
Българско евангелско дружество | IBAN: **BG84 BPBI 7942 1021 9606 01** | BIC: **BPBIBGSF**

Основите на мисионерския плам

д-р Едуин Бонапарт Уеб

следва от 1 стр.

Мисионерите, които са живели достатъчно дълго в чужда страна, за да опознаят хората и тяхното идолопоклонство, тяхното служене на дявола, [...] ни разказват: езическите храмове са гнусен, мръсен, бездънен извор, от който се стичат най-мрачните и нечисти духовни потоци.

Павел пише, че езичниците, които са затворили очите си пред свидетелствата за вечната Божия сила и божественост, са „без извинение“, тоест виновни. Те са разменили Божията истина за лъжа. Предават се на всякакви похоти, лукавства, жестокости и престъпни мерзости. Изпитват наслада от препирни, измами, злонамерени кроежи и убийства. Извращават самите основополагащи инстинкти, импулси и влечения на човешката природа – и именно по тази причина Бог ги предава да се валят и затъват в опустошителните и смъртоносни последици от собствените си грехове. Попитайте мисионерите, които се връщат от Африка, Китай и морските острови. Нека благовестителите, пътували до Сандвичевите острови през 1820 г., да разкажат своята история. Нека Джон Г. Патън, този съвременен апостол, който през 1858 г. отиде на Новите Хебриди, да сподели своите преживявания. Независимо на кое място по света служат, всички те описват едно и също – езичниците са изгубени!

Това е могъщата истина, по думите на генерал Бут, могъщата движеща сила на *Армията на спасението*, която разнася Благата вест по целия свят днес. Това е истина, чието отхвърляне може да възпре всеки крак на тази армия, от най-високопоставения генерал до най-скромния редник. Тук са ни нужни не дребни сантиментални дискусии за плачевното състояние на бедните езичници, нито коленопреклонно отношение към армията на Бут, след като победите ѝ вече не могат да бъдат отричани. По-скоро се нуждаем да повярваме наново от дълбините на душата си, че езичниците са действително изгубени. Това убеждение, живо и пулсиращо в сърцето ни, ще направи от всекиго от нас мисионер – усърден, жертвоготовен и ревностен – докато Евангелието не бъде проповядвано на всеки народ и на всеки език.

Другата истина, която трябва да осъзнаем наново и да утвърдим непоклатимо в сърцата си, е тази: *Единствено* вярата в Исус Христос ще спаси езичниците. Всяка друга вяра и всички други религии оставят хората без Бога и без надежда. В името на разпънатия и възкресен Исус Христос има спасение – и в никое друго. В това име болните оздравяват, немощните стават силни, мъртвите оживяват и изгубените се спасяват.

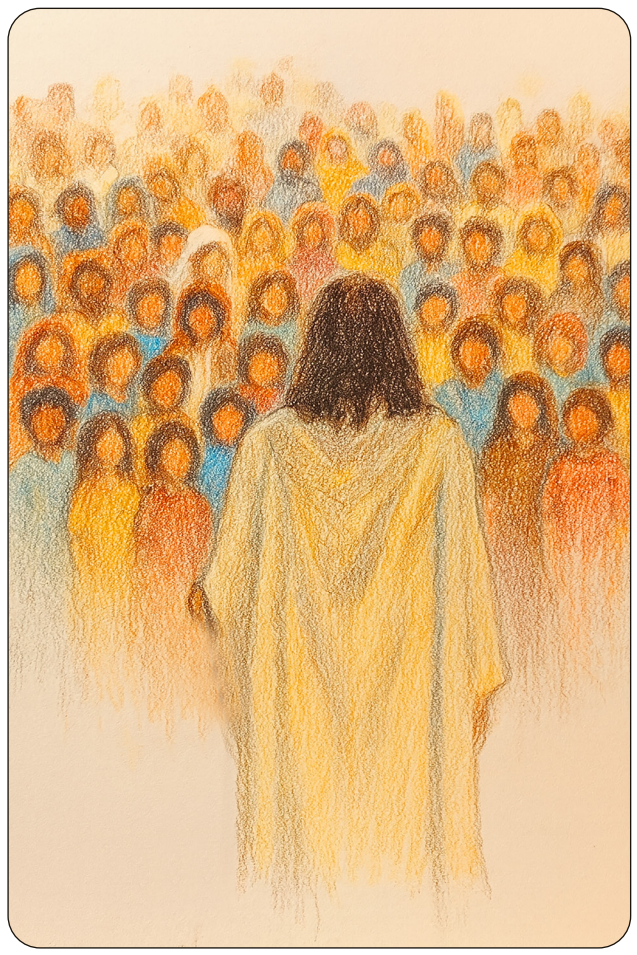
Много от нас днес се намират в сериозна духовна опасност, освен ако аз не съм в голяма заблуда по този въпрос. Ние толерираме и флиртуваме с една заблуда, която, ако се възприеме, ще ни отнеме всяка способност за действие и ще отрови живота ни. Ще повярваме ли, че новозаветното християнство ще извърши за нас и за всички хора всичко, от което се нуждаем, или ще се опитаме добавяме към Благовестието малко от етническите религии и малко от постиженията на светската цивилизация? Ние вероятно не го изразяваме по този начин, но в действителност точно така мислят мнозина. Да, и твърде много хора отиват дори по-далеч, като се питат дали християнската изповед в края на краищата е абсолютно необходима за спасението на езичниците.

При сравнителното религиознание тенденцията е да се подбира от тези исторически религии нещо или всичко, което има общо с християнството или което прилича на него, и тези неща да се изтъкват или дори да се превъзнасят. По този начин тези исторически религии се представят като равни по стойност с християнството. И точно по този начин божественото превъзходство на християнството се обезценява. Жизненоважните точки на различието, както и неизмеримият, неизразим контраст се пренебрегват и премахват. Нито една от тези религии не е успяла да освети, издигне или развие някой народ. През последните шестдесет години, дори през последните шест хиляди години, всеки народ, който се е отдал напълно на някоя от тези религии, е преживявал упадък. И Брахма, и Буда, и Конфуций, и Мохамед може да са преподавали някаква истина. Да предположим, че са го правили. Това не е част от християнството. Добитъкът в кошарата, където се е родил Христос, овцете и козите, гълъбите и ястребите са имали живот. Но дали поради тази причина са имали отношение към Младенеца в яслата?

Всяка от тези исторически религии има някаква истина в себе си. Ала свързани ли са те с християнската вяра? Не, със сигурност не! Макар и в тях да има едва доловими и загатнати прилики с истината, тези религии не могат да се сравняват с вярата в Христос, точно както и Христос не може да бъде сравняван с Буда. Християнската вяра не е одеяло, съшито от кръпките на етническите религии, свързани с факти, откраднати от Библията и подплатени с материалистична и сладострастна философия. Нищо подобно.

Христос няма нищо общо с тези религии. Той нито одобрява, нито приема някоя от тях. Той познава религията на Рим и Елада и знае на какво е способно и най-доброто езичество; познава религиите на Асирия, Вавилон и Египет; познава религията на всички племена, които Исус Навин някога е покорил в Обещаната земя. Но Той дори не намеква за някаква връзка между тяхната изповед и Неговата истина. Напротив, Той казва по техен адрес: „Всички, които някога са идвали преди Мен, са крадци и разбойници.“ С глас, който се извисява над целия шум и викове в храма, когато изливат водата върху олтара, Той призовава: „Ако някой е жаден, нека дойде при Мен и да пие!“

И с глас, който отеква през планини и морета, във всяка земя отвъд тях, отсичайки от корен тези религии, Христос все още казва: „Аз съм пътят, истината и животът“, а също: „Аз съм живият хляб, който слиза от небето. Ако някой яде от този хляб, ще живее довека.“ Исус Христос е единствен и несравним. Той стои високо над всички морални норми, над всичко, с което може да бъде сравняван. Той не може да бъде поставен в техните храмове заедно с боговете на Япония и Китай, Индия и Африка. Ако Той влезе, те трябва да излязат. Какво съгласие има Христос с Велиал? Същото важи и за вярата в Христос. Тя не допуска съгласие, не търпи съперници и изключва всякакво общение.

Сега, когато имаме пред себе си словото и жертвата на Христос, когато в ушите ни звучат свидетелствата на мисионери от всички краища на света и когато в сърцето ни има дълбоко състрадание към езичниците, имаме ли твърдо убеждение по тези въпроси? Целият свят лежи в злото, езичниците са изгубени и вървят към гибел. Спасение и изкупление за тях има единствено в името на Исус Христос. Човек, който няма твърдо убеждение по тези въпроси, лесно може да изпадне в депресия или да стане безразличен и ленив. Да се колебаем относно тези истини на вярата всъщност е провал на нашата вяра.

В мисионерския дух вярата е всичко. В Новия завет вярата е достатъчното условие за всичко, а в практическия живот вярата е всичко. Силата на старозаветния Израил при настъплението му срещу препятствията и враговете е в това, че се доверява в думите на Господа и на Неговия слуга Мойсей. Когато Христовите ученици тръгват да разпространяват Благата вест сред народите, силата им се състои това, че вярват в Свещеното писание и в думите на Исус. И нашата сила също е в нашата вяра. Да се съмняваме в отговорността, вината и осъждането на езичниците означава да се откажем от чувството си за дълг, да скръстим ръце и да седнем спокойни. Да допускаме мисълта, че за езичниците има спасение освен чрез вяра в Исус Христос, е предателство спрямо Небесното царство.

От друга страна, ако заредим мисионерския си дух със сила от тези жизненоважни истини, ако вникнем в причината и целта на идването и жертвата на нашия Учител, ако с желание прилагаме средствата и методите, които използва самият Той, ако си дадем сметка за огромното доверие, което ни е гласувал за спасението на изгубените, тогава всеки от нас ще извика заедно с Павел: „Горко ми, ако не проповядвам Евангелието!“ □

Едуин Бонапарт Уеб (1820-1901 г.) завършва колежа „Баудоин“ през 1846 г. и семинария „Бангор“ през 1850 г. Учил е и в семинария „Принстън“ през 1850-1851 г. От 1860 до 1885 г. е пастир на конгрешанската църква „Шоумът“ в Бостън. Статията е публикувана през 1896 г. в списание *The Gospel in All Lands* под заглавие “Foundation of the Missionary Spirit”. *The Gospel in All Lands* е илюстровано списание на мисионерската организация на Методистката епископална църква. Издава се в края на XIX в. Първият брой излиза през февруари 1880 г., а последният – през 1903 г.

Превод на статията: Владимир Железов.

Смелост и вярност

Георги Боев

следва от 1 стр.

Вероятно някои от вас добре си спомнят един случай от недалечното минало, когато в съседна Турция бяха жестоко измъчвани и брутално убити наши вярващи братя, подмамени под предлог, че техните похитители искат да научат повече за Христос. Защо Бог не ги е предпазил от тази клопка? Пак преди няколко години, в една радикална ислямска страна, при атентат бе убито цяло семейство мисионери с изключение на жената, която в момента била на посещение извън сградата. Но съпругът и двете деца в юношеска възраст не били пощадени. Поставете се на мястото на тази жена. И отново изниква въпросът „Защо?“. Има много подобни истории, които сякаш повдигат много повече въпроси, отколкото да дават отговори. И мога да ви уверя, че тук обичайните християнски клишета не вървят, нито пък правилните и логични отговори.

Текстът от III Царе 21 глава, върху който се спирам, също разказва една подобна история. Повдига много въпроси и не бих казал, че ни дава пълните отговори. Вместо това рисува една болезнена и реалистична картина на сблъсъка между Божиите чеда и моралните закони на този паднал свят, в който всички ние живеем. И все пак, нека видим какво може да ни каже днешната история относно това, как Божиите слуги би следвало да изявяват господството на своя Бог, независимо от обстоятелствата, и да устояват във вярност към Него, без значение от цената, която може да се наложи някои от тях да платят.

НАСЛЕДСТВОТО НА НАВУТЕЙ

Нашият текст започва с една на пръв поглед обикновена история. От 1-4 стихове виждаме, че владетелят на Израилевото царство решава да оптимизира по някакъв начин имотите си, но за целта му трябва лозе, което се намира близо до палата му. Той решава да подходи като предприемчив бизнесмен и да преговаря за него. С други думи, предлага заменка. Собственикът на лозето да му го даде, като за сметка на това ще получи не просто равностойно, но и по-добро лозе. На пръв поглед изглежда честна сделка. Много хора, изправени пред такава ситуация, биха се възползвали; не само заради имотната облага, но и заради възможността да направят услуга на своя владетел и по този начин да спечелят по-голяма благосклонност от него. Та кой не би искал да е приятел със силните на деня? Още повече, че най-влиятелната личност в Израилевото царство не се опитва да хитрува или да ощети Навутей, а просто да сключи честна сделка в полза и на двете страни. Въпреки това Навутей отказва така примамливото предложение от страна на Ахаав. Но защо?

„Да не ми даде Господ да ти дам бащиното си наследство“ (3 ст.). Лозето, което Ахаав иска да отнеме, е наследство на Навутей от баща му. Но въпросът тук не опира единствено до бащиното наследство, а и до ценности, които Господ установява още в Петокнижието. В Левит пише: „Земята да не се продава завинаги, понеже земята е Моя, защото вие сте пришълци и заселници при Мен“ (Лев. 25:23). А в книгата Числа се казва: „Никое наследство на израилтяните няма да премине от племе на племе; защото израилтяните трябва да се привързват – всеки за наследството на отеческото си племе“ (Чис. 36:7).

Вероятната причина за отказа на Навутей е опитът му да следва заветните отношения с ЯХВЕ. Продажбата на лозето не е само въпрос на сделка, а преди всичко проява на вярност спрямо Бога. Забележете двата мотива на Навутей. Първо, той посочва своята зависимост в решението си от Господа. И второ, в контекста на тези отношения той определя лозето като бащино наследство – част от заветните му отношения с ЯХВЕ. Накратко, виждаме привързаност към Бога и привързаност към наследството, което е част от Божиите обещания относно Обещаната земя.

Наскоро вкъщи си говорихме за комунистическите репресии срещу вярващите в България от недалечното минало. Комунистите привидно са давали възможност на подсъдимите пастири от Пастирския процес, а и на вярващите като цяло, да се измъкнат от жестоките гонения с цената на някакви „малки“ компромиси. Може би и Навутей е бил изкушен от мисълта да направи компромис с убежденията си – ей така, хем да оцелее, хем да използва влиянието си на по-късен етап за нещо добро. Но той решава да остане верен на заветните си отношения с Господа и на произтичащите от тях отговорности.

А ние? Имаме ли някое „лозе“, което светът ни притиска да му отстъпим? Лозе, принадлежащо на Бога, Който ни е изкупил и Който ни е го е дал като наследство и отговорност на тази земя. Това лозе може да е голямо, като например наши основни доктрини или разбирания за устройството на света и човечеството. А може и да е нещо по-малко: някой дребен компромис, някоя малка измама, някое хитруване. Как ще постъпим?

НАВУТЕЙ И ЗАГОВОРЪТ СРЕЩУ НЕГО

Навутей постъпва правилно. Но нека видим какво се случва след това. Стихове 5-16 ни правят свидетели на заговор срещу него от най-високо ниво. Царица Езавел решава да вземе нещата в свои ръце и скроява план, за да защити честолюбието на мъжа си – а най-вече своето. С постъпката си Навутей ясно показва, че за него земният авторитет не стои над Божия. Но очевидно Езавел се смята за равностойна на Бога, защото се опитва да демонстрира властта си над живота и наследството на Навутей.

За съжаление, никой в целия този заговор не посмява да се опълчи и да застане на страната на правдата. Старейшините и благородните, както ни казва текстът, изпълняват точно безскрупулните заръки на Езавел. Населението на града убива по най-жесток начин може би най-достойния си съгражданин.

А най-трудният въпрос в цялата ситуация е защо Бог не се намесва да запази Навутей. Защо не му помага, както запазва Даниил в ямата с лъвовете; или Седрах, Мисах и Авденаго в огнената пещ; или Давид и други Негови деца? Понякога може да платиш огромна цена, когато постъпиш правилно.

Като християни, ние също сме в заветни отношения с Бога. От това произлизат не само привилегии, а и задължения – най-сериозното от които е да постъпваме угодно на Бога дори когато може да ни струва всичко. Често обичаме да се представяме като силни и побеждаващи християни, но понякога онова, което смятаме за победа, е загуба, а това, което изглежда като загуба, е истинска победа.

Спомнете си Евреи 11 глава. Понякога сякаш не обръщаме внимание на онова, което ни се напомня на края: „Други пък изпитваха присмех и бичувания, а още и окови, и тъмници; с камъни биваха убити, с трион прерязани, с мъки мъчени; умираха заклани с нож, скитаха се в овчи и кози кожи и търпяха лишения, бедствия и страдания. Те, за които светът не беше достоен, се скитаха по пустините и планините, по пещерите и рововете на земята“ (Евр. 11:36-38).

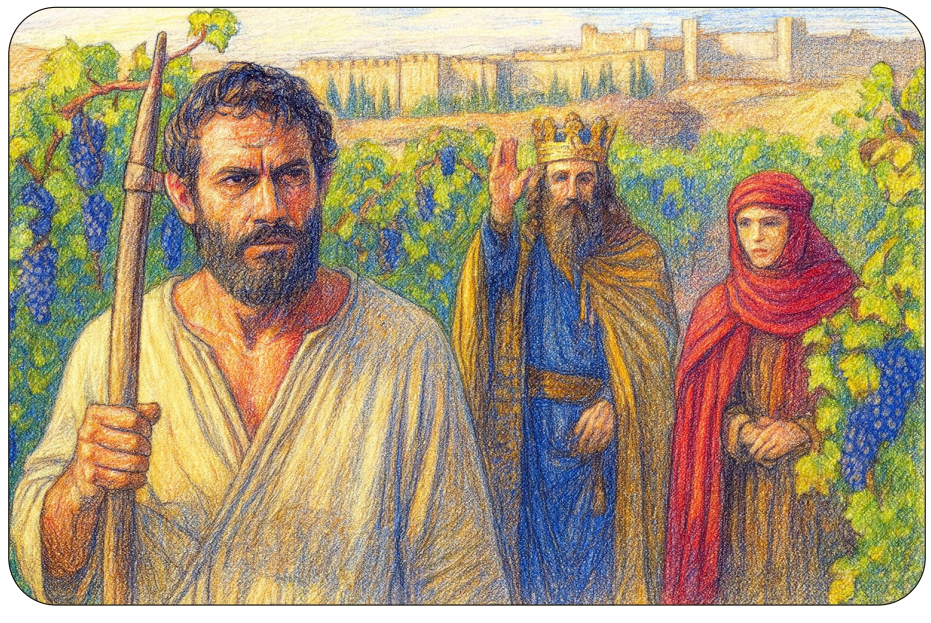
Именно тук намирам утеха относно случилото се с Навутей. Вероятно светът, в който той е живял, не е бил достоен за него. Свят, белязан с толкова поквара, идолопоклонство и вражда спрямо Бога – особено в управлението на Ахаав и Езавел.

Макар да нямаме отговор на въпроса „Защо Бог не опази Навутей?“, в тази история все пак има и надежда. Тук има предобраз на идването на Господ Исус Христос. Колко прилики има между историите на Навутей и на Христос! За разлика от Навутей обаче, Христос е истинският Цар, върховният Владетел. За Него е създадено всичко. Той е истинската светлина на света и единственият път за примирение с Бога. Христос идва, за да умре за греха на човека. Той е добрата новина и за Навутей.

Ако не беше Христос, смъртта на Навутей би била безсмислена. Но за хора като него, устояли във верността си на Завета, има голяма награда, по-велика от всички земни блага и трайна колкото вечността. „Седящият на престола каза: Ето, подновявам всичко. Каза: Напиши, защото тези думи са верни и истинни. И ми каза: Сбъднаха се. Аз съм Алфа и Омега, Началото и Краят. На жадния ще дам даром от извора на водата на живота. Който побеждава, ще наследи тези неща. Аз ще му бъда Бог и той ще Ми бъде син“ (Откр. 21:5-7).

Но има и дори нещо още по-велико, показващо величието и превъзходството на Господ Исус Христос. При Него има място дори и за хора като Ахаав, Езавел, раболепните им слуги и убийците на Навутей – стига да се покаят за греховете си и да коленичат пред Него в смирение. Грехът е нещо наистина отвратително и историята с Навутей ни разкрива най-грозното му лице.

Може би някои хора си мислят, че Небето е само за добри хора. Истината е, че всички сме нечестиви. Грехът е във всекиго от нас. Може силата и проявлението на греха в нас да не са толкова ясни като при Езавел и Ахаав, но грехът заслужава само едно: Божието наказание. Но Христос е дошъл за грешните – за тези, които осъзнават колко далеч са от Бога. Ако Бог те изобличава за греха ти, не чакай повече, ела при Него единствено въз основа на Христовата жертва за теб. Ела смирено и в покаяние при Него и Го последвай.

>>

>>

ИЛИЯ И АХААВ – ОТЛОЖЕНОТО, НО НЕОТМЕНЕНО ВЪЗМЕЗДИЕ

Към края на текста виждаме една интересна развръзка. Бог не остава безразличен към този отвратителен грях. В 17-26 стихове четем как Той изпраща пророк Илия при Ахаав. Усещате ли страха на Ахаав, когато Илия го пресреща: „Намери ли ме, враже мой?“

Ахаав разбира, че този път няма да му се размине. Но присъдата, която чува, надвишава дори и най-големите му страхове. Бог е определил не само двамата с Езавел да умрат по най-позорния начин, с участието на кучета, които са мръсни животни според юдаизма, но и целият му род да бъде затрит. Бог ще изличи от лицето на земята всяко наследство и наследник на Ахаав и Езавел. И това е едно ясно напомняне, че не може някой да вдигне ръка срещу Бога и Неговите чеда и това да остане без много тежки последствия. Бог защитава Своята праведност, макар и не по начина и на времето, на което на нас ни се иска.

Нека насочим поглед и към Илия. Забелязвате ли контраста между него и раболепните старейшини пред Езавел? Илия не се страхува от този зъл цар, защото е уверен в Божията воля. Иска ми се ние, християните, да бъдем като него. „Бог ни е дал дух не на страх, а на сила, любов и себевладение“ (II Тим. 1:7).

Виждаме, че думите на пророк Илия казва на Ахаав, постигат невероятен ефект. Според 27-29 стихове Ахаав се смирява пред Бога. Само че смирението на царя не е свързано с истинско покаяние. Никъде не виждаме той да се покайва за убийството на Навутей и да се отказва от присвоеното лозе, нито пък да премахва идолите. Той просто се смирява поради страх от последствията. А Бог не отменя Своето възмездие, а просто го отлага за малко. Тук отново се проявява благодатното сърце на Господа. Каквото и старание да показва сега Ахаав, той не заслужава дори и отлагане на присъдата. Бог обаче е милостив.

Какво ли щеше да стане, ако Ахаав се бе покаял и бе последвал Бога? Никога няма да разберем. Но онова, което ще се види ясно в следващите глави, е силата на Божието възмездие над неговия дом. И това възмездие трябва да служи като ясно предупреждение към всички врагове на Бога и насърчение за Неговите деца. Бог не е безразличен към неправдата.

Словото ни насърчава да бъдем верни на Завета и дръзновено да изявяваме Благовестието.

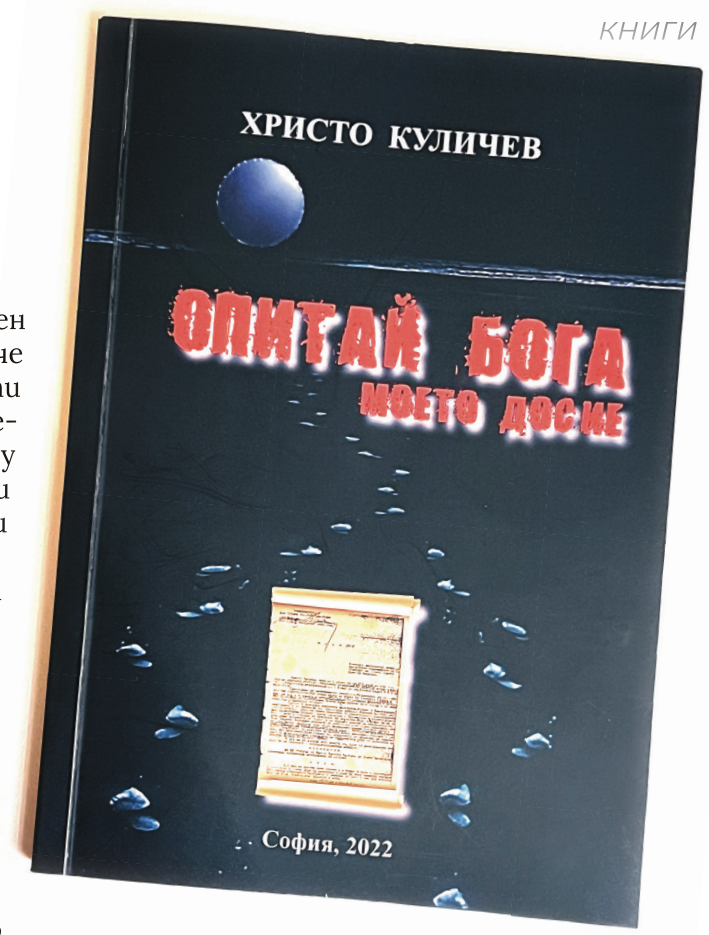
Когато през 1948 г. комунистическата власт осъжда пастир Харалан Попов, на входа на Държавна сигурност той вижда цитат от Данте: „О, вие, що прекрачите моз праг, надежда тука всяка оставете.“ През продължителното време, прекарано в затвора се опитват да го пречупят, но Бог му помага да оцелее.

В своята книга *Изтезаван заради вярата си* той пише: „Когато колата спря и бях поведен по дългите коридори, ме обзе страх и несигурност. По-преди бях чувал истории за това място. Настръхнах и започнах да треперя от главата до петите, като че ли нито капка кръв не бе останала във вените ми. Тогава думите от Псалом 73:28 ми дойдоха на помощ: „Теб, Господи ЯХВЕ, направих прибежището си.“ Това беше единствената ми утеха. Не можех да очаквам утеха от друг. Господ беше с мен. Спокойно и тихо сложих живота си още веднъж в ръцете Му.“

Нека и ние всеки ден, отново и отново, да поставяме живота си в ръцете на нашия Господ. Защото това е ключът към дръзновения и верен християнски живот. □

„Опитай Бога“ – *опитът на пастир Христо Куличев*

п-р Данаил Игнатов

П-р Христо Куличев (16.VII.1930 – 11.VI.2019 г.) премина при Господа преди шест години, без да успее да завърши своята последна книга. За щастие неговата съпруга Цвете бе съхранила записките му, както и спомени от лични разговори. Въз основа на този материал през 2022 г. излезе книгата *Опитай Бога – моето досие*. След заглавия като *На свобода в затвора*, *Процесите – партията срещу Църквата* и второто издание на *Вестители на истината*, тя представя един по-личен поглед към човешките преживявания и духовния опит на един твърд и верен служител на Господа.

Вестник *Зорница* (09/2022) отбеляза представянето на книгата в I ЕСЦ София на 18 септември 2022 г. На събитието присъстваха членове на евангелската общност, гости и приятели. Цвете Куличева сподели интересни моменти, свързани с написването ѝ. Бяха прочетени и избрани откъси. Историкът Момчил Методиев и журналистката Мирослава Бенатова разказаха своите впечатления от книгата и от срещите си с автора.

В следващите редове проследяваме съдържанието на това ново издание на евангелската книжнина.

Опитай Бога – моето досие е книга с документален характер, която не се ограничава до болезнени факти от близкото минало, а отправя настоятелен призив историята да ни води към промяна – най-напред в отношенията ни с Бога. Тя е и насърчение към онези, които вече познават Бога, да бъдат готови да устоят при изпитания на вярата – както извън, така и вътре в църквата.

Книгата има девет глави: Пролог от Цв. Куличева; Предговор на автора; „Моето досие“; „Опитай Бога“; „Рапорт за непроведена вербовка“; „Как си взех дипломата“; „Военната служба в казармата“; „Трите братя и златната ябълка или Трите братя и Държавна сигурност“; и „Писма от затвора“.

Прологът е особено ценен. Цели 62 години Цвете е неизменен спътник в живота на Христо. Няма друг човек, който да го познава толкова добре и да разбира по-ясно мотивите за написването на книгата. „Това е книга, с която той иска да въздаде слава на Бога за Неговата грижа... Той е същият неизменен Бог, Който изпълнява обещанията Си, че нито косъм няма да падне от главата ти без Негово разрешение, че никакво намерение на Лукавия няма да успее, ако Бог не му позволи. Желанието му беше да насърчи читателите все повече да опитват Бога и все повече да Му се доверяват.“

Следва втори предговор, този път от самия автор. Христо насочва вниманието към основната цел на книгата. Той иска не да изтъква себе си, а да прослави Бога и да изрази благодарност, че Бог е бил с него в онези тежки времена. Разказва как с години плановете на неприятелите му да му навредят са били осуетявани. Прави паралел с огнената пещ, от която Седрах, Мисах и Авденаго излизат невредими. Тази и следващите глави неизменно съдържат призиви за устояване във вярата и за изпитване на себе си дали „нашата вяра и нашето служение на Бога се определят от Неговата воля, а не от мястото, времето и условията, в които сме поставени“ (17 с.).

Тук той прави и кратък анализ на политическите условия преди Десети ноември и след промените. Подлага и двата периода на безкомпромисна критика. Църквата се оказва неподготвена за подобна промяна. Дошлите мисионери от всякакви изповедания и секти до голяма степен умножават проблемите в нея. „Някои от тях идваха с мисълта, че едва ли не това е една изостанала езическа страна“, смятайки, че са първите носители на Благата вест, и „в желанието си да помагат, нанасяха вреди на църквата в България чрез нахлуването на много нови религиозни групировки и чужд начин на богослужение“ (22 с.).

Не са подминати и някои от най-важните положителни резултати от промените на 10 ноември 1989 г., редом със съпътстващите ги нови проблеми. Свободата на словото позволява критика на управляващите, дори с нецензурни изрази по медиите, а свободата на печата дава възможност за свободно отпечатване на библии, но и на всякаква порнографскалитература.Несъмненоположителнае и свободата на пътуванията в чужбина, както и правото да живееш в който град пожелаеш. (Авторът не коментира явления като масовото преселване в големите градове и обезлюдяването на малките населени места, масовата миграция към богатите държави на Запад и тревожния демографски проблем в страната.)

Остра критика е отправена към първото правителство на СДС, което решава някои икономически въпроси, но оставя без решение важни политически и морални проблеми. Създадената Комисия по досиетата забавя разкриването на църковни служители, станали сътрудници на ДС. Що се отнася до икономическите промени, накратко казано – „комунистите станаха капиталисти“ (23 с.) и „това доведе до разграбването на държавата, обедняването на народа и създаването на различни групировки, които разяждат икономически и политически нашия народ“ (27 с.). В партиите и политическите движения, които трябва да осъществят демократичните промени, са внедрени хора, които ги разцепват, обезсилват и насочват промените само в желаната от тях посока.

следва на 6 стр.

„Опитай Бога“ – опитът на пастир Христо Куличев

п-р Данаил Игнатов

следва от 5 стр.

П-р Куличев успява да се запознае със своето досие (документите на бившата ДС) едва на 16.XI.1998 г. и установява, че е „доста окастрено“ и неколкократно прочистване. По този повод той споделя разочарованието си от хора, на които е имал доверие, и признава, че се е ядосвал на себе си за наивността да споделя с тях мнения, които те по-късно са предавали в рапорти до службите (36 с.). Личният му извод е да прави разлика между такива, за които Христос се моли: „Отче, прости им, защото не знаят какво правят“ (Лука 23:34), и такива, които Той изобличава, защото познават Закона и знаят какво вършат: „Горко вам, книжници и фарисеи, лицемери... Как ще избегнете осъждението на пъкъла?“ (Мат. 27:27-33). Затова неговият съвет е да не ставаме жертва на любов, която не е „просветена и проницателна“, както ни съветва апостол Павел (36-37 с.).

Главата „Опитай Бога“ започва с описание как семейството на баща му намира евангелската вяра. Родителите му са преселници от Македония, дошли като бежанци от войната през 1913 г. и заселили се в село Розово, Пещерско. Може да се каже, че баща му става „протестант“ още преди да е чул това понятие – и то поради... един селски свещеник. Този православен пастир изпълнява своето служение по най-добрия начин, като подарява библия на баща му по време на негово боледуване. Бащата започва усърдно да я изучава, приемайки я като Божие слово. По-късно, когато семейството се мести в София, той настоява в близката православна църква да се организира изучаване на Библията. След дълго безрезултатно очакване решава да потърси друга духовна среда, в която да растат трите момчета му синове. След лутане между различни църкви и домашни групи семейството се приобщава към Първа евангелска църква на ул. „Солунска“, където тогу-що е започнал своето служение п-р Васил Зяпков.

Още от младежки години Христо е възпитан от баща си да бъде готов да страда заради Христос. Веднъж чува как баща му казва на приятели, по повод процеса срещу пастирите през 1949 г.: „Аз ще се радвам, ако моите деца бъдат обесени на площад „Св. Неделя“ и хората да плюят по тях заради вярата им в Бога“ (45 с.). Години по-късно, през 1985 г., когато вратата на килията в затвора се затръшва зад него, Христо си казва: „Сега татко ще е доволен.“ Това, разбира се, не означава, че не се е молил Бог да има грижа за него и семейството му в тези обстоятелства. Познавал е коварните и непредвидими методи на ДС, когато решат да се справят радикално с някого. Но грижата на Бога многократно се проявява по неоспорим начин.

Още по време на „пастирския процес“ през 1949 г. Христо Куличев попада в полезрението на Държавна сигурност. Пътят му до затвора обаче се оказва дълъг. Най-напред е направен опит да бъде вербуван като сътрудник. Това е описано в главата „Рапорт за непроведена вербовка“.

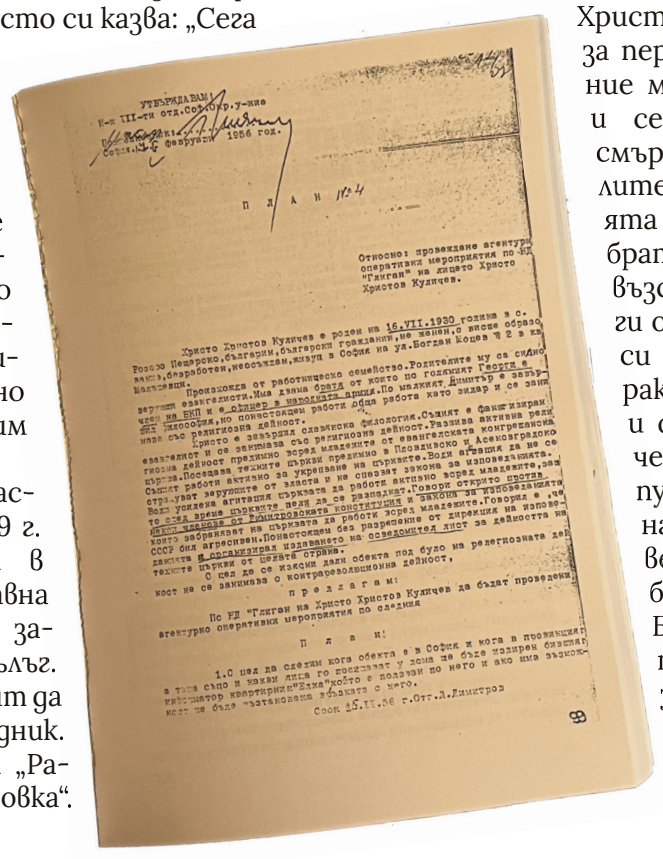
На 15 април 1951 г., на път към университета, Христо е спрян от двама цивилни и принуден да ги последва в един столичен апартамент. Там те прилагат последователна методика за сплашване. Рапортът завършва със заключението на оперативния работник: „Куличев се очерта като страхотен фанатик, като човек непоправим, той не може да бъде сътрудник на службата по моя преценка, поради което не му се предложи такова.“

Следва предложение „за привличането му и даването му под съд“ (53–55 с.). В онзи момент обаче Бог осуетява изпълнението на това намерение. Вместо това, на 27 октомври с.г., Куличев е поставен под активна разработка с псевдоним „Глиган“. Изготвен е подробен план за агентурно-оперативни мероприятия, като под наблюдение са поставени и братята му Георги и Димитър.

Като ценни епизоди, свързани с преживяванията на вярата, изпъкват главите „Как си взех дипломата“ и „Военна служба в казармата“. След като завършва семестриално и взема държавните изпити, Христо отива в отдел „Кадри“ на университета, за да получи разрешителна бележка за дипломата си. Човекът, при когото попада, го разиграва да я търси отново в продължение на няколко десетдневки, след което арогантно му съобщава, че няма да получи никаква диплома. Но Бог урежда обстоятелствата и след време друг служител в канцеларията, улисан в телефонен разговор, не проверява името му в списъка и му дава бланка с необходимия подпис.

Още в младежки години Христо възприема убеждението, че неделният ден трябва да се освещава; че християнинът не може да употребява оръжие, което отнема човешки живот, и че не бива да полага клетви. Последното е поради Христовата заповед: „Изобщо да не се кълнете... Но говорът ви да бъде: Да, да! Не, не! А каквото е повече от това, е от лукавия“ (Мат. 5:34–37). Той свидетелства: „Бог вървеше пред мен и уреждаше всичко – не взех оръжие, не дадох клетва, не работех в неделя, а получавах отпуска, за да ходя на църква. Колко велик е Бог!“ (100–103 с.).

В предпоследната глава Христо смело и откровено разкрива болезнената тема за най-големия си брат – Георги, който като младеж възприема комунистическите идеи и дълги години живее далеч от Бога. Баща им приема тежко факта, че е напуснал църквата и е преминал в лагера на безбожниците. Христо споделя с тъга за периода на отчуждение между този Георги и семейството. След смъртта на родителите им отношенията между тримата братя постепенно се възстановяват. Георги осъзнава заблудите си за истинския характер на Партията и отново започва да чете Библията. Напуска този свят с напълно възстановени отношения с братята си. „Ако Бог е решил да употреби гоненията, затвора и изселването, през които преминах, за да върне Своя блуден син при Себе Си, можем само да се радваме“, казва Христо (137 с.).

П-р Куличев не си прави илюзии, че всички ще приемат безусловно неговото свидетелство за упование в превъзходството на Божията власт над всички власти по време на изпитанията му. Като познава склонността на хората към изкривено мислене, той предвижда: „Мнозина ще се опитат да отнемат от славата на Бога, като кажат, че не Бог ме е опазил от плановете на ДС да ми напакости, а че брат ми като партиен член се е застъпвал за мен“. И основателно напомня, че немалко партийни членове също са били обект на репресии и дори на смъртни присъди, ако не се съобразяват с доминиращата партийна линия (138–139 с.).

Христо Куличев е изпитал целия мрачен арсенал от средства на Държавна сигурност при комунистическия режим – от подкупничество, психологически натиск и шантаж до заплахи и пряко насилие. Той не прекланя глава нито пред опасността за собственото си бъдеще, нито пред заплахите за страданията, които биха понесли близките му заради непокорството му към властта. Поради това не е готов да приеме извинения от рода на „такова беше времето“ или „превих се поради заплахата от последствията за семейството ми“. Също така отхвърля лицемерните съвети на служители на ДС „да предпазят“ репутацията на църквите от разкриване имената на сътрудници от църковните среди.

Това, което може би липсва в книгата, са случаи на несправедливо обвиняване в сътрудничество с ДС на служители и вярващи – обвинения без никакво основание, оставили петно върху доброто им име. Авторът споделя, че в разговор с член на евангелската общност, при който е обсъждал проблеми в нея, без да предполага, че човекът е доносник, „може и да съм станал причина някой истински брат да пострада заради доверието ми в този лъжебрат“. Затова моли за прошка „всички, на които съм причинил вреда и болка“, макар и очевидно неволно (119 с.).

Последната глава – „Писма от затвора“ – придава на книгата особено личен характер, тъй като съдържа писма до съпругата му Цвете, изпълнени с нежност и любов. Включени са и писма до църквите и до някои служители, писани през пролетта на 1985 г. В тях се вижда как пастир Куличев не може „да избяга“ от своето призвание да проповядва „навреме и без време“.

„Затворът никак не е страшен, когато знаеш, че вършиш Божията воля и се радваш на Божието благословение. Страшно е човек да изневери на своя дълг, да отстъпи пред неправдата. Не можем с нищо да се оправдаваме. Ние трябва да обичаме Исус повече от всичко – повече от собствения си живот, за да бъдем Негови. Ако имаме увереността, че нашият живот е скрит в Христа, няма да мислим за никакви последствия и няма да отстъпваме пред хората от света, които искат да влязат [незаконно, б.р.] в църквата... Чрез изпитанията Бог работи за Своя слава и наше благословение“ (170 с.).

Цвете Куличева завършва редакцията на книгата с думите: „От писмата му лъха много кураж и оптимизъм. Когато ги получавахме, те ни насърчаваха и повдигаха духа ни. Надявам се да бъдат полезни и сега, когато други ги четат.“ □

Чарлз Фини – „бащата“ на американското съживително движение през XIX в.

п-р Владимир Железов

През август се навършват 233 години от раждането и 150 години от смъртта на един от най-почитаните и най-отричаните служители на Евангелието през XIX в. Чарлз Фини е най-малкото от деветте деца на скромно фермерско семейство от щата Кънектикът, което след Американската война за независимост се мести в област Джеферсън, Ню Йорк. Със семейството му посещават баптистка църква. Като млад Фини е майстор масон, но след обръщането си към Христос напуска масонството и става един от най-активните участници в антимасонското движение. От 1851 г. до 1866 г., освен като проповедник и благовестител, служи и като втори президент на колежа „Оберлин“ – първият в Америка, който приема жени и чернокожи, а не само бели мъже.

Книгите и проповедите на Фини са вдъхновили мнозина за истинско посвещение на Бога. Джонатан Гоуфорт, изтъкнат презвитериански мисионер в Китай през втората половина на XIX в., високо цени принципите на Фини за постигане на съживление и ги прилага. Той е дълбоко повлиян от труда на Фини *Лекции за съживлението*. След като прочита тази книга, мисионерът заявява: „Това просто означава следното: духовните закони, които управляват духовната жътва, са толкова реални и осезаеми, колкото и законите, които управляват естествената жътва“. След това дава тържествен обет: „Ако Фини е прав, а аз вярвам, че е, ще разбера какви са тези духовни закони и ще ги спазвам, независимо от цената“.

В продължение на година Гоуфорт изучава произведенията на Фини, заедно с други книги за съживление, преди да приложи принципите в своето служение. Той следва убеждението на Фини, че Бог ще даде съживление при определени условия, основополагаща роля за съживлението, което по-късно ръководи в Китай – по-специално Манджурското съживление от 1908 г. Гоуфорт вярва също, че поученията на Фини дават здрава основа за разкриването на силата на простичкото евангелско послание.

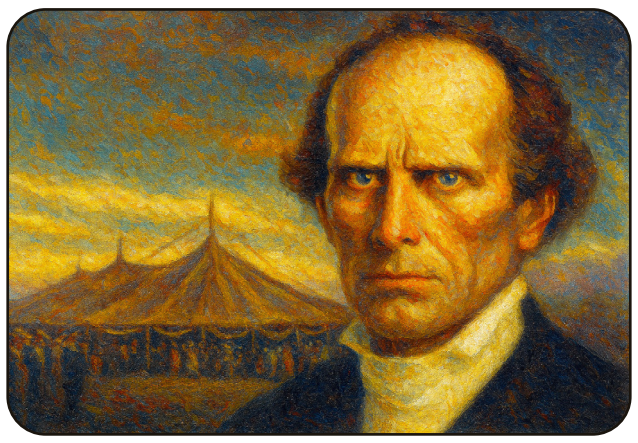
На 29-годишна възраст, като млад адвокат, Чарлз Фини преживява силно и драматично обръщане към Христос: „Светият Дух... сякаш премина през мен, през тялото и душата ми, като вълна от електричество, минаваща през мен. В действителност Той сякаш идваше на вълни от течна любов; не мога да го изразя по никакъв друг начин“. След това животопроменящо преживяване той изоставя адвокатската си кариера и след три години бива ръкоположен за презвитериански презвитер.

Фини е назначен от Женското мисионерско общество на Западната църковна област и започва мисионерска дейност в покрайнините на горен Ню Йорк. В местната църковна атмосфера преобладава суров калвинизъм, но Фини призовава църковниците открито към покаяние и приемане на Христос. Целенасочено изнася все по-дръзки благовестителски проповеди и приканва хората да се примирят с Бога без отлагане. Позволява на жени да се молят в публични събрания – практика, социално неприемлива в много църковни общности.

Той пръв въвежда практиката на „призив към олтара“: след проповедта призовава желаещите да се примирят с Бога да излязат отпред за молитва и духовен съвет. Заимства от методистите и „пейката за безпокоящи се“, поставена отпред в залата, за всеки, който изпитва особена неотложност за спасение.

Тези нововъведения и нарастващата им популярност довеждат до свикването на презвитериански събор – т.нар. „Новоливанска конференция“ през юли 1827 г. Целта е да се разгледат тези практики и да се осъдят някои мними доноси за крайности. След многобройни гласувания се стига до патова ситуация. Когато е направен последен опит за осъждане на съмнителните методи за съживление, Фини се изправя и предлага съборът да осъди „хладкостта в религията“. Нито едно от предложенията не се приема.

Фини има голям брой критици не само приживе, а и днес. Обвиняван е в пелагианство или полупелагианство; в това, че отрича учението за първородния грях; че вярва в спасение без помощта на Божията благодат; че учението му за изкуплението е просто форма на „теорията за моралното влияние“ на Абелар; че отрича оправданието чрез вяра и др.

Фини започва своя път във вярата като презвитерианин, но впоследствие преминава в лагера на арминианите. Сблъсква се с голяма враждебност, главно в средите на заклетите калвинисти. Модификациите на калвинистичното богословие, които Фини въвежда, са удар срещу основополагащите им доктрини.

Например на калвинистичната доктрина, че човек може да стигне до спасителна вяра в Христос единствено ако Бог го е избрал за спасение, Фини отговаря, че неверието не е неспособност на човека да повярва, а нежелание. Той проповядва, че всеки, който желае, може да бъде изцелен от неверието си и да стане християнин, без да отрича, че единствено Божията благодат прави грешника желаещ.

Конгрешаните, водени от Лаймън Бийчър, се боят, че Фини отваря вратата за фанатизма на неконтролируемата емоционалност. Унитарианите му се противопоставят заради това, че използва тактики за сплашване, за да накара хората да се обърнат към Христос. Хора от различни богословски групи смятат, че честата му употреба на думите „ти“ и „ад“ опозорява достойнството на амвона.

Обвиненията към Фини в изкривяване на основни християнски учения често са следствие от повърхностен прочит на негови произведения, предубеденост или недостатъчно разбиране на християнското богословие. Чарлз Фини не отрича повредата на човешката природа вследствие от греха на Адам – той отхвърля твърдението, че греховната човешка природа е източникът на греха. В *Систематично богословие* той пише: „Ако грехът по необходимост произлиза от греховна природа, как тогава съгрешават Адам и Ева? Имали ли са греховна природа, която да обуслови и да доведе до първия грях? Как са съгрешили ангелите? И те ли имат греховна природа? Или грехът не произлиза от греховна природа, или тя по самата си направа е греховна, или Адам и ангелите трябва да са имали греховна природа преди своето грехопадение.“ Фини търси корена на греха не в греховната природа на човека, а в неправилната употреба на свободната воля – така, както проповядват св. Йоан Златоуст и източноправославната традиция.

Друго обвинение срещу Фини е, че той вярва, че без помощта на Божията благодат хората могат да изберат Христос. Всъщност той проповядва за взаимодействие между Божията благодат и човешката воля в процеса на новорождението. В *Систематично богословие* той пише: „В Библията новорождението е синоним на ново сърце. Но от грешниците се изисква да си направят ново сърце (тук той визира Езек. 18:31-32, б.а.), което те не биха могли да направят, ако нямат никакво участие в тази промяна. Ако това е Божие дело в такъв смисъл, че Бог трябва първо да новороди сърцето или душата, преди да започне действието на грешника, би било абсурдно и несправедливо да се изисква от него да си създаде ново сърце, преди да бъде новороден.

В Евангелието новорождението се приписва на човека, което не би могло да бъде така, ако терминът изразяваше единствено действието на Светия Дух. [...] (I Кор. 4:15). [...] Когато д-р Уудс и други настояват, че новорождението е дело на Бога, те казват истината, но не цялата истина. Защото то е и дело на човека, на самия субект. [...] Ние смятаме, че Бог е активен в насърчаването на новорождението, но също и че субектът винаги и задължително е активен в делото; и че обикновено в този процес се използва и някакво друго човешко посредничество, което представя и настоява в полза на Божиите изисквания.“

Често се твърди, че Фини се приближава повече до пелагианската, отколкото до арминианската позиция. Намирам това за недобре информирано заключение, понеже Пелагий смята първородния грях единствено за гибелен пример, който всички потомци на Адам следват, а благодатта – за нещо като компас, който сочи правилния път, но не въздейства върху човешката природа, за да заякчи силите ѝ. Пелагий вярва, че човек има в себе си напълно достатъчни сили за постигане на спасение.

Фини от своя страна казва: „Аз отхвърлям догмата за благодатната способност, защото тя включва отричане на истинската благодат на Евангелието. Твърдя, че Евангелието, с цялото си влияние, включително дара на Светия Дух да осъжда, обръща и освещава душата, е система на благодатта в цялост. [...] Нека не се казва тогава, че ние отричаме благодатта на славното Евангелие на благословения Бог, нито че отричаме реалността и необходимостта от влиянието на Светия Дух да обръща и освещава душата, нито че това влияние е благодатно; защото ние най-решително поддържаме всичко това. Но аз поддържам това на основание, че хората са способни да изпълняват своя дълг и че трудността не се състои в истинска неспособност, а във вътрешен егоизъм, в нежелание да се подчиняват на благословеното Евангелие. [...] Признавам способността на човека и смятам, че той е способен, но напълно нежелаещ да се подчинява на Бога. Ето защо последователно смятам, че всички влияния, упражнявани от Бога, за да го направи желаещ, произтичат от свободната благодат, изобилна чрез Христос Исус.“ Така позицията на Фини е по-скоро арминианска, отколкото пелагианска. Той утвърждава свободната воля у човека чрез действието на Божията благодат.

Фини е съгласен с традиционното разбиране за изкуплението като откуп за нашите грехове и заместителна смърт. Той обаче говори и за причината за изкуплението – и тук някои виждат влияние от Абелар: „Било е необходимо изкупление, без съмнение планирано, за да опровергае клеветите на Сатана. Той подмамва прародителите ни, като им внушава, че Бог е егоист, защото им е забранил да ядат плода на едно определено дърво.

следва на 8 стр.

Чарлз Фини – „бащата“ на американското съживително движение през XIX в.

п-р Владимир Железов

следва от 7 стр.

Сега изпълнението на наказанието според Неговия закон не би опровергало толкова напълно тази отвратителна клевета, колкото го прави великото самоотричане на Бога, проявено в изкуплението... Великата и безкористна любов на Бога към самите грешници е основната причина за изкуплението.“

Чарлз Фини е изключително интелигентен богослов, при това и юрист, и има какво да каже за оправданието от юридическа гледна точка. Само че аргументацията му не може да се разбере правилно, ако се четат само откъси. Евангелското оправдание според Фини не трябва да се разглежда като „наказателно или съдебно производство“. То е „оправдание на грешници“ – тоест не е съдебно оправдание, оправдаващо единствено невинния.

Фини обяснява, че макар грешниците да са неправедни, при определени условия могат да бъдат помилвани и третирани като праведни. Той смята за богословска грешка доктрината за вменената праведност, понеже проповедници от негово време (като д-р Чалмърс) твърдят, че Христос не е бил длъжен да се покорява на моралния закон, но понеже се е покорил, това било „свръхдлъжно дело“, което се вменява на вярващите вместо собствено то им покорство. Фини полемизира с такова тълкуване на оправданието, като го отъждествява с антиномизъм – и в това, според мен, е прав.

Той определя покаянието, вярата, освещението (настоящото покорство на моралния закон) и устояването във вяра и покорство като условия за евангелското оправдание. Противопоставя се на теорията за вменената праведност като съдебно производство, тъй като според нея оправданието е финално, върховно и непроменимо. Описва простата логика на тези поддръжници така: вярата приема вменената праведност и съдебното оправдание; още първият акт на вярата е достатъчен, за да осигури вечно оправдание; след този първи акт на вярата грешникът никога повече не може да бъде осъден; веднъж оправдан, остава оправдан завинаги, независимо от делата му; Христовата праведност е основата на оправданието на грешника и неговото собствено покорство не е условие за оправдание. Това Фини с основание смята за „друго благовестие“ и антиномизъм и го определя като „война срещу цялата Библия“.

Фини проповядва, че християните попадат под осъждение, когато съгрешават, и тогава трябва да се покаят, да изповядат греха си и да молят Бога за прошка – да приемат Христос отново като единствена надежда за спасение. Основание на оправданието и спасението на грешниците е единствено безусловната и вечна любов на триединния Бог.

Независимо какво е отношението ни към богословското наследство на Фини, не може да се отрече, че той оставя ярка диря, особено в по-новата протестантска традиция. Той е провокативен, но същевременно добре аргументира позициите си, което ни дава възможност да преценим струва ли си да отхвърлим всичко, което е трудно за разбиране. И днес вярващите могат да прочетат и да преценят критично доколко точно Фини представя „пътя на спасението“ в светлината на древната християнска традиция и дали обвиненията в неортодоксалност са основателни. □

Преди всичко *агапе!*

Емил Марков

Повечето християни у нас са чували или знаят за „Агапе България“ – местния клон на една от големите мисионерски организации в света: *Cru* (бивш *Campus Crusade for Christ*). Основите са поставени през 1991 г. от две групи мисионери от САЩ. Водени от любовта агапе, те пристигат в България с цел да изградят служения за инициативно благовестяване, водено от българи.

Едното служение се съсредоточава върху разпространението на Благата вест чрез филма *Исус*, създаден по Лука. Създават се екипи с местни координатори, чрез които прожекциите на филма достигат и до най-отдалечени населени места. За проекта се канят доброволци от различни деноминации, обединени от призива за изпълнение на Великото поръчение. Там, където откликът е положителен и има подходящи условия, се основават домашни групи и църкви. Въпреки съпротивата, благовестителските събития продължават с увереност и ентусиазъм, напомнящи на драматичните събития, описани в Деяния на апостолите.

По същото време втора група мисионери се среща в София със студенти, проявяващи духовен интерес. Заедно с някои от първите новоповярвали полагат основите на „Студентски живот“ – служение за благовестяване и ученичество в университетите. След София такива служения започват в Пловдив и Варна, а местните екипи се водят от новоназначени служители.

Благовестието продължава и на двата фронта. Чрез филмите *Исус за деца* и *Магдалена* започва втора кампания, която обхваща цялата страна. Все повече църкви изпращат доброволци, които се обучават не само да благовестват, но и да утвърждават новоповярвалите.

„Студентски живот“ разширява дейността си чрез т.нар. „каталитично служение“ в други градове. Организират се семинари, клубове по интереси, излети и лагери, с които се печели доверието и на студентски организации в университетите. Постепенно се прибавят нови служения: „Атлети в действие“ (сред професионални баскетболисти), „Семейно служение“, „Младежи на кръстопът“ и служение сред военни. Така „Агапе България“, заедно с Църквата в страната, расте и достига до различни социални групи в обществото.

Днес онези добри времена с мащабно прибавяне на новоповярвали към Христовото тяло намират своето продължение в умножаване чрез ученичество. Както всяко духовно служение, „Агапе България“ преминава през изпитания, които понякога са болезнени, но закаляват духа и помагат за съзряването на Божиите съработници. С времето настъпват промени и картината днес изглежда различно. Някои служения вече не съществуват, но са създадени нови: SHINE (благовестие сред ученици), Дигитално служение (благовестие чрез интернет), служение сред учители, „Кресчендо“ (служение с хора на изкуството), Църковно спортно служение (сред непрофесионалисти), Форум за жени и *Faith on Wheels* (служение сред мотористи). Всички те имат една мисия – чрез достигане, изграждане и изпращане на умножаващи се ученици да стартират духовни движения навсякъде, така че всеки човек да има възможност да познава поне един истински последовател на Христос.

Какво обаче най-добре описва служителите от „Агапе България“? Кой е главният приоритет? Посвещението към Великото поръчение? Веднъж попитали Бил Брайт, основателя на мисията, с какво би искал да бъде запомнен. Той отговорил: „С това, че съм останал с първата си любов!“ Искал е да бъде познат не с любовта си към мисията, а с любовта си към Месията.

Ап. Павел пише: „За мен да живея е Христос.“ Защото дори целият свят да бъде достигнат с Благата вест, ако липсва любов, всичко е напразно. „Преди всичко Агапе!“ не означава организацията и мисията да бъдат на първо място, а Исус да бъде в живота и в служението ни преди всички и всичко. □

Ходатайство с мисъл за мисия

Влади Райчинов

следва от 1 стр.

В Колосяни 4:2-4 той ги призовава да го подкрепят в молитва, така че Бог да отваря врати пред Благовестието и Павел да прогласява дръзновено „тайната в Христос“. В Ефесяни 6:18-19 моли вярващите да се застъпват Бог да му дава слово, за да възвестява вестта. А във Филипяни 1:19 ги призовава да се молят за неговото избавление, убеден, че молитвите им ще бъдат подплатени от Духа на Исус Христос.

Яков насърчава вярващите да ходатайстват един за друг с усърдие (Яков 5:16). Йоан ни призовава да се молим за своите братя и сестри (I Йоан 5:16). А когато Павел пише: „Носете един на друг теготите си и така изпълнявайте Христовия закон“ (Гал. 6:2), това включва не само практическа помощ, а и взаимно застъпничество.

Самият Господ Исус се моли за единството на учениците Си и на всички бъдещи вярващи (Йоан 17:9, 20-21). Освен това Той се моли неприятелите Му да получат прошка (Лука 23:34) – както е предречено от Исая 53:12 и както прозира дякон Стефан в предсмъртното си ходатайство (Деян. 7:60).

В Римляни 8 гл. намираме удивителна истина – днес за нас, в небесни места, ходатайстват *както Христос* (34 ст.), *така и Божият Дух* (26-27 ст.). Свидетелства за това намираме също така в I Йоан 2:1, I Тимотей 2:5 и Евреи 7:25.

Колко насърчително е да знаем, че нашите имена се споменават в съвършеното общение между Бог Син, Бог Дух и Бог Отец! В небето има благодат, приготвена лично за нас!

ЗАЩО ИМА НУЖДА ОТ ЗАСТЪПНИЧЕСТВО?

Господ Исус иска всички хора навсякъде да опознаят Божията любов и да се посветят на пълноценен живот (Йоан 10:10) – в духовен, емоционален, умствен и телесен план. Но в този свят, угнетен от грехове и неправди, изгубен в липсата на ценности и разяждан от неморалност, хората погиват без надежда. Творението страда под покварата на греха. Милиони търпят природни бедствия, климатични промени, окаяна бедност, липса на правосъдие, подмяна на основни ценности, войни и слухове за войни. Общества се раздират от омраза, апатия и коравосърдечие.

Но ние вярваме, че Бог има друг план – да довежда хората до новорождение, да ги променя и възстановява. Именно тук идва на помощ *ходатайствената молитва*.

Когато се молим за околните, ние не можем да променим тяхната воля насила. Застъпническата молитва не манипулира човешката свобода – Бог не дава живот противно желанието на човека. Но чрез молитвата Той отблъсква силите на смъртта и ада. Освен това изобличава човешкото сърце, новоражда духа и с милост убеждава Своите синове и дъщери да изпълняват Неговите закони. Така човекът получава облекчение от натиска на тъмнината и вече е свободен да избере да загърби греха.

Молитвата отваря широко прозорци за Божията благодатна светлина, през които Неговата истина прониква в объркания съзнание. Дори да се зароди само едно изобличение или размисъл – това е движение на Светия Дух в човешката душа.

Затова молитвата на ап. Павел за ефесяните е толкова важна (Ефес. 1:15-16). Той се моли сърцето на всеки от тях да се отвори и всички да прозрат надеждата, към която са призвани. Моли се да осмислят колко велика е действащата в тях Божия сила и да се вкоренят в истинско познаване на Бога и на Неговата любов.

Означава ли това, че ако се молите за покаянието на свой близък, той непременно ще повярва? Не. За това няма гаранции. Но можете да бъдете уверени, че когато се застъпвате за някого, Божият Дух работи още по-дълбоко в сърцето му. А именно там – в дълбините на човешката душа – се води най-важната борба. Там Божият шепот разорава почвата, добавя аргументи, стопява съмнения, изобличава греха и посява семето на словото.

Ходатайствената молитва не е просто добра практика. Тя е библейска истина. И е неразделна част от начина, по който Бог действа в света. Вярваме ли в това? Споменаваме ли по име хората, за които се молим? Издигаме ли пред Бога конкретни личности за спасение? Призоваваме ли светлина в живота на близките си? Ходатайстваме за тях ли всеотдайно, с вяра?

МОЛИТВА С МИСИОНЕРСКО СЪРЦЕ

А какво да кажем за по-далечните от нас? Можем ли да се молим мисионерски? Дали изпитваме болка за другите народи?

Молитвата *за Божията мисия* по лицето на земята може да бъде много целенасочена и обмислена, ако подходим с постоянство и подготовка. Добре е да искаме от Бога да ни покаже конкретна страна, за която да се молим по-интензивно. Отделете време в тишина, за да слушате и размишлявате върху онова, което Той ще ви открие.

Започнете с изповед за властта и могъществото на Бога. Молете се общо за идването на Неговото царство на земята и прославяйте славното Му име. След това потърсете информация за положението в страната или района, които Бог е вложил в сърцето ви. Колкото повече знаете, толкова по-точни и съдържателни ще бъдат молитвите ви. Свържете се с благовестителска организация, за да разберете дали има мисионери, които служат там. Абонирайте се за техните бюлетини.

Молете се местните църкви да разпръскват светлина, да изявяват правдата и да излъчват надежда в своя град или село. Молете се Божията любов да изпълва вярващите, а Светият Дух да ги ръководи и укрепва в духовното и практичното служение. Давайте място на Духа да ви насочва за какво да се застъпвате пред Бога.

Отделяйте време за молитва всяка седмица. Поставете си бележка в Библията. Стремете се да е редовно и ритмично. Мнозина предпочитат да постят в деня, който местната църква е определила за молитва. Може ли това да да бъде и ваша практика? Записвайте в тетрадка нуждите, за които се молите, както и отговорите, които получавате от Небето.

Можете да поканите приятел да се присъедини. Молете се заедно по телефона или създайте малка застъпническа група с общ чат или облачно пространство за споделяне на теми, нужди и свидетелства. Ако живеете в по-малко населено място, изберете сутрешен час за срещи на тихо място, за да започвате деня заедно в молитва. Ако пък сте в голям град, може би ще е по-практично да се молите заедно след работа.

Създайте си практика вкъщи да отделяте време през седмицата за молитва за Божието дело по света. Закачете карта на Европа или на света и отбелязвайте върху нея молитвените нужди. Празнувайте заедно такива специални моменти – и нека те укрепват сърцето ви в мисията на Бога.

МАРАТОН, А НЕ СПРИНТ

Застъпничеството ни променя. Когато представяме пред Бога нуждите на други хора, собственото ни сърце се настройва според Неговия замисъл за света. Постепенно започваме да виждаме хората и творението така, както гледа на тях Спасителят – с любов и състрадание.

Отговорите на молитвите ни може да не станат явни веднага. Възможно е с години наред да не виждаме пряка промяна в живота на хората, за които се застъпваме. Но бъдете сигурни: *Бог действа, а нашите молитви имат значение*. Ще има моменти, когато всичко ще изглежда безнадеждно, но ние сме в общение с всемогъщия Бог, „Който може да направи несравнимо повече, отколкото искаме или мислим“ (Ефес. 3:20).

Молим се на Този, Който отваря очи, променя мотиви, омекотява сърца и преобръща съдби; Който вдига на крака изнемощели, връща слуха на глухи, освобождава от духовно робство пленници и възвръща към живот мъртви; Който има власт над природата, заповядва на ветровете, укротява вълните и е определил граници на моретата. Не се стеснявайте да се молите в Неговото име с пълно дръзновение.

А когато стане прекалено тежко и сърцето ви натегне от обезверяване; когато силите поотвършат, сълзите пресъхнат, думите се поизгубят, а обстоятелствата надвиснат като непристъпни скали над молитвите ви, тогава си спомнете обещанието: „Духът ни помага в нашата немощ – понеже не знаем да се молим както трябва. Но самият Дух ходатайства в нашите неизговорими стенания“ (Рим. 8:26).

Какво невероятно уверение! Духът на Бога лично помага и ходатайства в нашето застъпничество. Понякога молитвата ни е тиха, понякога се излива със солени сълзи, а понякога идва като напиращ гняв срещу неправдата. Но дори и тогава можем да бъдем сигурни: словото на Бога е нашата основа, Духът на Бога ни помага в нашата немощ, а ухото на Бога очаква нашия глас.

Нека да се молим. □

Вярата като вдъхновение в творчеството на Йохан Себастиан Бах

п-р Владимир Железов

През вековете редица знакови произведения са се родили, когато отделни личности са преживявали силата на Божията прошка и милост в живота си. Един от тях е Джон Нютън, бивш ловец и търговец на роби, който написва известния химн *Amazing Grace*. Песента изразява благодарността му към Бога, показал милост към един „окаян грешник“, както сам той нарича себе си.

Друга личност, оставила изключително богато музикално наследство, е Чарлз Уесли, англикански свещеник, който заедно с брат си Джон става един от водачите на методисткото съживление на вярата, което е известно като *Великото пробуждане*. В деня, в който Чарлз преживява в сърцето си силата на Божията прошка на греховете си и бива роден свише, той пише известния химн *O, for a Thousand Tongues to Sing*, който и до днес се пее по време на богослуженията на църкви от най-различни богословски традиции. Чарлз е оставил наследство от над 3000 химна, заедно с текстовете към тях, които имат превъзходна богословска и литературна стойност.

Но от всички композитори и творци на църковна музика в историята вероятно Йохан Себастиан Бах е оказал най-голямо въздействие върху музиката. Бах е роден в гр. Айзенах през 1685 г. (на 25 юли се навършват 275 години от смъртта му). Той принадлежи на една забележителна немска музикална династия. Баща му, дядо му, чичо му и много други негови близки роднини са музиканти и композитори. Неговият свят е оформен от богословието на Мартин Лутер, велик църковен реформатор, но и човек, който вижда музиката като дар от Бога. Потопен в музика още от раждането си, Бах постепенно усвоява техники и инструменти, докато сам не става композитор и църковен музикален директор. Също така, той изучава богословие и в неговата Библия, запазена до днес, можем да видим внимателните му бележки. След редица краткотрайни назначения той се установява в Лайпциг, където в продължение на тридесет години ръководи музиката не само в църквите, но и в кралския двор и обществото. Умира през 1750 г., оставяйки след себе си безпрецедентно музикално наследство.

Извън творчеството му, за Бах като човек знаем малко. Осиротява още като дете и е преживял е много трагедии. Веднъж, завръщайки се от пътуване, той научава, че любимата му съпруга не само е починала внезапно, но е вече и погребана. Дванадесет от децата му умират на съвсем ранна възраст. Когато музиката на Бах говори за скръбта, човек разбира, че композиторът е преживял всичко това.

Музиката на Бах е впечатляваща както по количество, така и по качество. Написал е много оркестрови произведения, концерти за клавирни инструменти, виолончело, цигулка и флейта, както и огромно количество църковна музика. По отношение на качеството на творбите му е достатъчно да спомена, че днес той неизменно присъства в приемните изпити и в учебния план на музикалните академии. „Барокова музика“ и „Бах“ не са синоними. Той сам представлява цял раздел в музиката. Бах е владеел с лекота всяка техническа сложност в музиката. Но въпреки че пише произведения, отличаващи се с математическа сложност, те винаги носят наслада, а не са просто демонстрация на блестяща академична ерудиция.

Йохан Себастиан Бах с Канон за шест гласа в ръка
портрет от 1748 г., худ. Елиас Готлиб Хаусман | *Wikipedia*

Приблизително три четвърти от музиката на Бах е написана за църковна употреба. В Лутеранската църква от неговото време, богослуженията (които понякога продължавали до четири часа!) включвали значителна по обем музикална композиция в средната си част: т.нар. „кантата“. Написана за солисти, за различни инструменти и често за хор, кантатата обикновено продължавала около двадесет минути; тя била музикален спътник на прочитите от Библията и подготвяла събранието за проповедта. Църковният календар е изисквал кантати за седемдесет църковни събития годишно. Бах престоява в Лайпциг три години, през които е създавал по една нова кантата всяка седмица. Това е едно от най-големите творчески постижения в историята! Това означава, че всяка седмица той е трябвало да композира музика по немски текст (често пишейки партии за дузина солисти и музиканти), да копира партитурите, да провежда репетиции и накрая да дирижира произведението си в неделя. Въпреки очевидното изкушение да използва свои стари партитури, Бах рядко се повтаря и постоянно създава нова музика с изключително въздействие и красота.

Именно вярата на Бах е движещата сила зад голяма част от творчеството му. В някои отношения можем да го разглеждаме като богослов и проповедник, разясняващ вярата си чрез музиката. Когато пише църковни произведения, Бах често започва с инициалите J. J. (отговарящи на молитвата „Исусе, помогни ми“) и завършва със S.D.G. (*Soli Deo Gloria*; „Само на Бога да бъде слава“). Бах пише, че „целта и резултатът от всяка музика не трябва да бъде нищо друго, освен славата на Бога и освежаването на душата“. Намерението му да прославя Бога и да насърчава слушателите си е присъщо на цялата му музика.

Бах е възприемал работата си като поклонение на Бога. Да, той е получавал заплата за църковната си музика, но дори в периоди, когато е композирал всяка седмица, няма доказателства, че понякога „просто си е вършил работата“. Той е работил за Бога и понеже Бог заслужава най-доброто, Бах Му е давал най-доброто от себе си. Дълбоката християнска вяра на Бах произтича от убежденията му на протестант-лутеранин относно същността на Евангелието: че грешните хора се оправдават пред светия Бог даром, по милост Божия, чрез вяра в Христос, Който на кръста, поради любовта Си към нас е понесъл всички наши грехове и престъпления. И ние не трябва никога да губим от поглед тази истина.

Бах е носил възкръсналия Господ в душата си и прекрасните му произведения, вдъхновени свише, са доказателство за това. В църковната си музика Бах не просто описва истината, а я проповядва. Той приканва към отговор, като се стреми да превърне публиката си от просто зрители и слушатели на истината в хора, които могат да я приемат като своя.

В последните години от живота си Бах създава произведение, което е предназначено да бъде неговото завещание към света: *Меса в си минор*. Необичайно за него, Бах избира латински текст, вероятно за да може произведението му да излезе извън Германия и да достигне до целия свят. Финалният хор *Dona nobis pacem* е молитва към Бога да ни дари Своя мир. Музиката на Бах наистина е „за славата на Бога и за освежаване на душата“. □

ПОДКРЕПИ *ЗОРНИЦА*

НУЖДАЕМ СЕ ОТ ПОДКРПА
Ако Бог ви води, направете дарение за в. *Зорница*:
IBAN: **BG84 BPBI 7942 1021 9606 01**, Пощенска банка

ПОДАРИ *ЗОРНИЦА*

ПОДАРЕТЕ АБОНАМЕНТ НЯКОМУ
През Български пощи: **15,65 лева** за цялата 2026 г.
През редакцията: **16 лева** за цялата 2026 г.

Християнството – живот в общността на църквата

Виктор Ценов

В Йоан 5:5-15 четем за срещата на Исус с човек, парализиран от 38 години. Той лежи в едно от петте преддверия на къпалнята Витезда в Йерусалим заедно с „множество болни, слепи, куци и парализирани, които очакваха да се раздвижи водата... защото от време на време ангел слизаше в къпалнята и раздвижваше водата; а който пръв влизаше след раздвижването на водата, оздравяваше, от каквато и болест да беше болен“. Измъчван от недъга си, той желае да оздравее, но не може да стигне навреме до водата, а евангелският разказ подчертава, че няма човек, който да му помогне.

Вероятно той би останал още дълго в къпалнята, чакайки своето чудо, ако Господ не беше дошъл в този съботен ден, за да го потърси и да го попита: „Искаш ли да оздравееш?“. Тогава, в деня, посветен на Бога, дълго страдалият получава изцеление. Но това се оказва проблем за религиозния морал на юдеите. Те негодуват както срещу вече здравия човек, така и срещу неговия Изцелител. В тази реакция ясно се проявява онзи „фарисейски квас“, за който Исус предупреждава учениците Си: онова „поклонение“, което изключва другия; онази немилостива религия, в чийто център е собственото благочестие.

В този болен човек виждам умален модел на разпадаща се общност от вярващи. Паралитикът вярва в Бога и очаква чудо от Него – иначе нямаше да бъде там. Той е част от Божия народ и вероятно, както мнозина други, е старателен в спазването на Закона. Но както всеки на това място, е сам за себе си. В днешното индивидуалистично общество ние, които се наричаме християни, също може да се окажем в подобна безизходица: да имаме нужда от Бога, да чакаме Той да се намеси в живота ни, но същевременно с това в собствените си борби да сме насаме със себе си, със стария човек, с изкушенията на света, а в успехите и провалите – да се оправяме поединично. Дори когато посещаваме църква, слушаме проповед и участваме в Господнята трапеза, можем пак да бъдем сами – затворени в своя малък свят.

В Марк 2:1-12 намираме друга история за парализиран човек, този път в Капернаум. Около къщата, в която Христос е отседнал, се е събрало такова множество, че за болния е невъзможно да се промъкне и да стигне до Него. Тук обаче заедно с него са четирима негови другари, които проявяват грижат за него. Носят го на носилка и намират начин да стигнат до Господа: „Като не можаха да се приближат до Него заради множеството, разкриха покрива на къщата, където беше Той, пробиха го и спуснаха постелката, на която лежеше паралитикът.“

Да се покачиш на покрива на нечия къща, носейки парализиран човек на носилка, и да пробиеш покрива, за да го спуснеш в стаята – това говори за решимостта на тези хора да стигнат до Господа, за да изцери техния страдащ приятел. „Исус, като видя вярата им, каза на паралитика: Синко, прощават ти се греховете.“ Важен момент тук е, че поради общата им вяра Бог се обръща към парализирания и му прощава греховете. Коренно различна картина от онази в къпалнята Витезда.

Не е ли чудесно някой да вярва заедно с теб и да върви пътя с теб? Да застане до теб – или заради теб – в молитва пред Бога. Искам да имам такива близки хора, такива приятели или роднини до себе си! Признавам, че не е било лесно да си представя, че мога да бъда такъв приятел за другиго.

Първият разказ (от Витезда) представя човека като отчужден, обърнат към себе си и борещ се за собственото си оцеляване. Това е картина на падналата човешка природа, в която образът на Бога е помрачен, а връзките човек–Бог и човек–човек са разкъсани. Ако човекът все пак в страданието си се обърне към Бога, негоявият път към Бога често е самотен. Вяр==ата в този случай е „частна“. Можем да предположим, че този страдащ, трудно подвижен човек е имал някой близък или роднина, който от време на време да се погрижи за основните му нужди – храна, вода и други. Но по въпросите на вярата и надеждата – да се придвижи до Божието изцелително действие – той е оставен да се бори сам.

Във втория разказ (от Капернаум) виждаме картина на действащата в човека Божия любов, такава, каквато ни я разкрива заповедта в Матей 22:37-40: „Да възлюбиш Господа, твоя Бог, с цялото си сърце, с цялата си душа и с целия си ум. Това е най-голямата и първа заповед... Да възлюбиш ближния си както себе си. На тези две заповеди се крепи целият закон и пророците.“

Вярата на тези четирима не е само на думи. Прилагат я на дело – с любов и усърдие. Тук виждаме онагледена „вярата, която действа чрез любов“ (Гал. 5:6). Виждаме принципа: „Носете товара си един на друг и така ще изпълните Христовия закон“ (Гал. 6:2). Това е картина на Църквата, където вярата в Бога е не частно, а общо дело. Църквата е общност от вярващи хора. Затова говорим не само за „вяра, чрез която да се спасим“, а по-скоро за вяра, чрез която живеем и която носи живот на други.

Без да омаловажавам значението на личната вяра и изповед, днес поставям акцент върху християнството като *живот в общност*. Когато сме дошли при Христос, ние сме били родени от Бога за нов живот – нов начин на съществуване, различен от стария, като Божии деца. В Йоан 1:12-13 четем: „На онези, които Го приеха, даде право да станат Божии деца – на тези, които вярват в Неговото Име; които се родиха... от Бога.“

Тук е важно да се върнем към замисъла на Твореца. Човекът е създаден като личност по образа на Троичния Бог, Който съществува като *общност*: Отец, Син и Светият Дух. Чрез този особен акт на сътворение Бог е споделил начина Си на съществуване с човека. Троичният Бог е във вечно общение и за човека е определено да живее *общностно*. Той не е създаден, за да бъде оставен сам на съдбата си. Бог винаги е желаел да присъства в живота му. В Едемската градина Бог търси човека за общение, но също така не го оставя без друг човек до себе си: „Не е добре за човека да бъде сам. Ще му създам помощник“ (Бит. 2:18).

Всичко това ни казва, че човекът е замислен не за индивидуално съществуване, а за живот в общностни отношения. Те се развиват не само по вертикалата с Бога, а и по хоризонталата с околните. Тук се включва заедност, съживеене, споделяне, грижа, жертвоготовност, почит, търпение, прошка, милост, любов. Когато сме заедно, се налага да се съобразяваме, понякога се нараняваме и трябва да си прощаваме. За да има отношение, са необходими не само двама. В това богочовешко отношение присъстват трима: Бог, човекът и другият човек. Връзката на човека с Бога е вплетена във връзката му с ближния.

В доминирания от индивидуализъм свят другият често е чужд, нежелан и дори представлява заплаха за личната ни „свобода“ и „независимост“. Той е конкурент в кариерното ни развитие. В консуматорското и материалистично общество човекът се съревновава с другия за превъзходство, притежания, „по-добър“ живот, внимание – и така се заплита в завист и ревност, затъва в болка и огорчение. Дори в брака, където отношенията би трябвало да са най-близки и интимни, човекът често се бори за лично пространство и свобода, не разбира другия и също остава неразбран. Съвременният човек иска да бъде независим от всекиго и от всичко. Резултатът е разпад на отношенията и нарастващо отчуждение.

Модерната „социалност“ често означава участие в социални мрежи и групи, където човекът остава в голяма степен анонимен и избирателно показва само най-доброто от себе си и живота си. Зад фасадата на публикуваните снимки и събития се крие самота, нужда от внимание и приемане, както и нарастваща неспособност да се изграждат и запазват трайни връзки. Най-показателният пример е тревожната статистика за разводите.

Индивидуализмът и произтичащата от него неспособност за истинско съжителство не са подминали и църквата. В собствения ни малък свят, ограничен от личните преживявания, предизвикателства и мечти, звучи почти романтично да имаме „свой личен Исус“, Който да се грижи за нас, на Когото споделяме всичко и Който е „достатъчен“ за нашето благочестие и спасение. Така Благовестието се свежда до ползите за индивида: „личен Спасител“, Който дава „лично откровение“, за да станеш „по-добра версия на себе си“ и да имаш „най-добрия си живот сега“. Това е индивидуалистично и себецентрично християнство на човешкото Аз. Съществуват дори хвалебни песни, които поддържат този модел.

следва на 13 стр.

Томас Мор – един честен и твърд християнин

490 години от смъртта му

Тодор Велчев

Съвременните историци знаят, че да бъдеш приближен на английския крал Хенри VIII не винаги е било безопасно. Монархът се наслаждава на неограничената си власт спрямо своите поданици – било за да ги издига на високи постове, да ги жени, да ги развежда, да ги изпраща в заточение или да ги осъжда на екзекуция. Същевременно той силно разчита на съветите на някои хора. Един такъв съветник е неговият довереник и високопоставен държавник Томас Мор. Но кралят има слаба представа от дълбокото посвещение на Мор спрямо Бога и закона, което в крайна сметка довежда до разрив помежду им.

ОБРАЗОВАНИЕ, ПОЛИТИЧЕСКА КАРИЕРА И ХАРАКТЕР

Томас Мор (1478-1535 г.) е човек със забележителни умения за ренесансова Англия. Баща му Джон Мор е отличен адвокат и го въвежда в професията си, като го изпраща да учи в най-добрите училища, включително в Оксфордския университет. Житейският път пред младия Томас изглежда предначертан предвид изключителния му интелект и постижения. Той обаче усеща подбуда да служи на църквата и я подлага на проверка, като прекарва четири месеца като послушник в един манастир. По-късно решава, че ще служи по-добре на своите ближни като мирянин, макар че остава посветен на църквата, на нейното учение и на тайнствата.

На 26-годишна възраст Томас Мор е избран за член на Парламента. Стремежът му да бъде безпристрастен привлича вниманието на крал Хенри VIII, който му оказва голямо доверие и му възлага различни важни задачи между 1515 и 1521 г. Мор до такава степен се сближава с монарха, че е назначен за негов съветник и през 1520 г. е помолен да го придружи на „Полето на златните одежди“[1] – там Хенри се среща с главните си външнополитически опоненти: френския крал и императора на Свещената римска империя, за да се впечатлят взаимно и да си премерят силите. Оттук насетне Томас Мор се издига все по-високо в държавната йерархия. През 1521 г. е удостоен с титлата „сър“ (рицарско звание) и става един от най-авторитетните съветници от вътрешния кръг на краля. През следващите години служи последователно като подсекретар на хазната, говорител на Камарата на общините, *висш управител*[2] на Оксфорд и Кеймбридж и най-сетне като лорд-канцлер[3] (1529-1532 г.).

Сбит портрет на Томас Мор като личност ни предлага неговият близък приятел, знаменитият Еразъм Ротердамски. Според последния на земята няма да срещнем никого „с по-благ, нежен и хармоничен характер“ от Мор – „роден и създаден за дружба“, ненадминат „с отвореното си сърце да създава приятелства и с твърдостта си в опазването им“ и същевременно „решителен, властен, далеч от всяка плахост“.

ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Сър Томас Мор става добре известен с кореспонденцията си с крал Хенри VIII, в която дава съвети на монарха по различни проблеми. Пише много и до децата си, до учени хуманисти (като Еразъм Ротердамски) и до други служители на властта. До нас са достигнали около 280 от тези писма.

Богословските му трактати са по теми като страстите (страданията) Христови, агонията на Христос в Гетсимания и приемането на Христовото тяло в Господната трапеза. Остро възразява на Лутер по отношение на върховния авторитет на папата и на доктрината за тайнствата, в есето си „Отзив спрямо Лутер“.

Мор съчинява *История на крал Ричард III*, публикувана посмъртно. Според някои литературоведи тази творба е повлияла силно на Уилям Шекспир при написването на едноименната, знаменита драма.

Но световна слава на Томас Мор, далеч след неговата смърт, му донася творбата, озаглавена Утопия. Той изковава това понятие, означаващо „[страна] без местоположение“, за да подчертае, че става дума за идеализирано обществено устройство. Думата ще влезе в английския и в световните езици като синоним на напълно неосъществима, макар и привлекателна идея. Според *Енциклопедия Британика*, книгата описва „един езически и комунистически град-държава, чиито институции и политики се определят изцяло от разума“.

Карта на Утопия от изданието от 1518 г.
| източник: britannica.com

В нея изпъква твърдението, че „никоя република не може да благоденства или да се радва на справедливо управление, ако има частна собственост и всичко се измерва с пари“. С това Мор иска да подложи на критика местните феодали в тогавашна Англия (а и Европа като цяло), отдали се на алчност и на междуособни борби за власт. Като ярък контраст на тази реалност, той издига идеала на Утопия, където няма адвокати поради простотата на законите и цари пълна религиозна толерантност (освен спрямо атеистите, които не са преследвани, но са презирани от всички).

Вероятно Мор използва за образец общностния монашески живот, макар че други негови концепции като легализирането на евтаназията отиват далеч отвъд християнското учение. Един от героите в книгата заявява, че на човек, който отказва да вярва в Бог или в задгробен живот, не може да се има никакво доверие – защото не признава никакви авторитети или принципи над себе си. Подобни откъси водят някои изследователи към мисълта, че Мор се е интересувал повече от типа граждани, които обществото в Утопия произвежда, а не толкова от самото устройство на държавата.

РЕЛИГИОЗНИ ВЪЗГЛЕДИ И КОНФЛИКТ С КРАЛЯ

Сър Томас Мор е безкомпромисен в отстояването на истината и на свободата на словото. Тези лични качества също са спомогнали за политическия му възход. От друга страна, те ще му изиграят много лоша шега по-късно, когато той си позволява да изкаже категорични несъгласия с краля.

Ала решаващата причина за разрива в отношенията между Мор и Хенри VIII е от верски характер. Мор е бил ревностен католик, лоялен на Рим. Нерядко се отдава на аскетични практики и се облича с груба власеница. Критично е настроен към реформаторите и се противопоставя на опитите на Тиндейл да издаде Библията на английски език. Двамата си разменят публични писма, в които спорят предимно върху употребата на неологизми в Тиндейловия превод. Когато Мартин Лутер започва да пише своите писма, изразяващи недоволство от състоянието на Римокатолическата църква, Хенри VIII ги приема доста лично. Именно с помощта на сър Томас, кралят пише Защита на седемте тайнства и така влиза в полемика с германския реформатор.

Но настава време верността на лорд-канцлера към Рим и папата да влезе в разрез с верноподаничеството му. Мор продължава да настоява, че папата има върховенство спрямо краля – независимо, че парламентът е криминализирал подобни твърдения. Отказва да подпише писмото на английски духовници и аристократи, с което те настояват папата да анулира брака на Хенри VIII с първата му съпруга Катерина Арагонска. Не приема решението на краля да се обяви за глава на Английската църква, макар че не споделя публично възгледите си. Висшето свещенство (клирът) обаче се подчинява изцяло. Тогава Мор подава оставка, която обяснява с влошено здраве. Първоначално кралят запазва добро отношение към него. После обаче идва женитбата му с Ан Болейн и нейното коронясване като кралица, на които Мор отказва да присъства. С този си ход, довчерашният доверен съветник на краля рискува да бъде обвинен в държавна измяна. Чашата на кралското >>

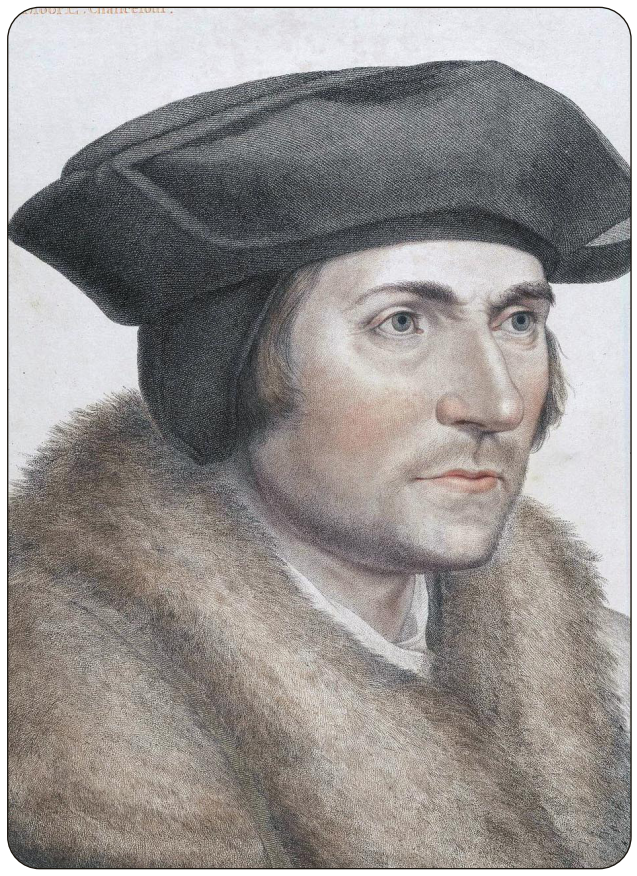
[1] Недалеч от днешния град Кале във Франция.
[2] Длъжност от предимно юридически характер, но и със значителни правомощия в местната власт.
[3] Министър на правосъдието: практически, най-високата правителствена длъжност в тогавашна Англия.

>> търпение прелива, когато Мор публично отказва да подпише клетвата за верноподаничество, отхвърляща върховния авторитет на папата, и да признае децата на Ан като следващи законни престолонаследници. С това присъдата му е подпечатана. Мор бива обвинен в държавна измяна и е хвърлен в тъмницата Тауър. Разрешават му да чете и да бъде посещаван, но не за дълго.

ПОСЛЕДНИ ЗЕМНИ ДНИ

Пред съда Мор възприема тактиката на мълчанието. Той е опитен юрист и не иска да позволи да бъде осъден въз основа на свои думи. Така принуждава противниците си да издадат присъда заради отказа му да говори. По ирония на историята, процесът срещу него заприличва на незаконния среднощен трибунал срещу Господ Исус; намират се и лъжесвидетели. На 1 юли 1535 г. Мор е осъден за държавна измяна. Той вече няма какво да губи и заявява на всеослушание несъгласието си с действията на краля. След това написва молитва за спасението на своите врагове, с прошение за смелост от Бога: „О, благи Боже, дай ми благодат [да посрещна] своите страхове и агония, като прибягвам към спомена за Твоя велик страх и удивителна агония на Елеонския хълм, мой нежни Спасителю...“

Дан Грейвс описва свършека на живота му така: „Сър Томас Мор, гений на английската епистоларна литература, пише с въглен последните си бележки на 5 юли. Няколко дни по-рано той е бил осъден на обесване

Сър Томас Мор (гравюра от Фр. Бартолоци, направена по картината на Ханс Холбайн-Младши | източник: collection.carnegieart.org

(с последващо изкормване на трупа), но кралят заменя присъдата с обезглавяване. Мор пише до любимата си дъщеря Маргарет. На следващия ден е навечерието на празника на св. Тома и той казва: „Затова и копнея утре да отида при Бога – ще бъде ден много сгоден и благоприятен за мен.“ Заедно с писмото си, Мор изпраща на Маргарет своята власеница. Желанието му да умре на следващия ден е удовлетворено. С настъпването на утрото му казват да се приготви. Той се шегува с палача и се обявява за най-добрия слуга на краля, „но първо на Бога“. В 9 часа сутринта главата му се отделя от тялото, а по-късно е изложена на Тауър бридж – обичайна практика по отношение на изменници. През XIX век той ще бъде канонизиран като светец от Римокатолическата църква.

Съвременните християни има какво да научат от Томас Мор. Той никога не е преставал да се учи, да търси растеж във вярата си и да върши съвестно онова, което Бог му е възложил. Не се е водел от мисълта за лична полза, а защото е вярвал, че даденте му свише умения трябва да се използват по най-добрия начин. Никога не е правил компромиси със своите разбирания, които е обосновавал с Писанията. Не се бои за живота си, когато съзнанието му за истината влиза в противоречие с върховната власт в неговата страна. И е бил готов да отстоява истината, дори когато тогавашната църква се е провалила в това си призвание.

Би било добре и крал Хенри VIII да се вслуша в доверения си съветник. Провалът му в това отношение има тежки последствия. Кралят се жени общо шест пъти, като изпраща на екзекуция две от своите съпруги. Остава запомнен с немалко кървави дела, с абсолютна, своеволна власт и с разрушения и ограбване на манастири. □

ГЛАСЪТ НА АМВОНА

Християнството – живот в общността на църквата

Виктор Ценов

следва от 11 стр.

Но дали това има предвид Христос с учението Си относно любовта към ближния? Любовта към ближния не е просто нравствено изискване на християнското учение – тя е начин на живот с Бога, съществен аспект от новото съществуване на човека. Отношението Бог–човек е пряко свързано с отношението човек–човек.

Когато при прародителския грях се разкъсва връзката между Бога и нас, човекът се оказва отчужден не само от Бога, а и от себеподобните си. Грехът винаги води до отчуждение. И обратното: „Когато пътищата на човека са угодни на Господа, Той примирява с него дори и враговете му“ (Пр. 16:7). Не можем да твърдим, че имаме любящо отношение към Бога, ако такова липсва в отношенията ни с хората. Ап. Йоан е категоричен: „Ако каже някой: „Обичам Бога“, а мрази брат си, той е лъжец, защото, който не обича брат си, когото е видял, не може да обича Бога, Когото не е видял“ (I Йоан 4:20).

Това твърдение напълно съответства на проповедта на Христос, в която Той обвързва нашето отношение към Него с отношението към другия: „Доколкото сте сторили това на един от тези Мои най-малки братя, на Мен сте го сторили“ (Мат. 25:35-45).

След възкресението и възнесението на Христос, при слизането на Светия Дух се ражда Църквата – общността на вярващите в Христос. В своята същност християнството възниква и съществува като църква. Не можем да мислим християнския си живот извън живота на църквата. Тази общност е богочовешка – тя включва отношение с Бога и отношение с другия. Именно в тази богочовешка общност се развива и осъществява новият ни живот в Христос. Той е немислим без общността, както гласи латинската сентенция: *Unus christianus, nullus christianus* – „Един християнин не е християнин“.

Общението в църквата не е събрание по симпатии, по сходства в убежденията или по социален и нравствен признак. Църквата не е събрание по целесъобразност или заради ефикасност. Общението на вярващите не е допълнение към индивидуалното ни благочестие, нито помощен елемент за личния духовен живот. То надхвърля всяко човешко разбиране за организация или институция.

Ап. Павел в описва Църквата като *Христово тяло* (I Кор. 12:12-27), а вярващите – като *части* на това тяло, органично свързани помежду си. Тялото е създадено, за да бъде цялостно. Когато една част бъде отделена, то кърви, животът започва да го напуска, а с това е застрашено и цялото. Частите се нуждаят една от друга и са взаимно зависими. Никоя част няма самостоятелен живот – отделена от тялото, тя умира и в същото време вреди на останалите. Когато една част страда, страда цялото тяло. Това разбиране на ап. Павел е различно от всяка човешка представа за социалност.

Църквата не е социален проект за вярващите. Тя е общност на призваните – образ на общението в Триединния Бог. В нея християните се съединяват и общуват не просто помежду си, а с Христос. Като части на едно тяло, чиято глава е Христос, в общността на вярващите можем най-пълно да черпим от Божията благодат и чрез действието на Светия Дух да се преобразяваме в Неговия образ. Църквата е дом, в който всички се вграждаме „като живи камъни“ (I Пет. 2:5) със своята индивидуалност и с дарбите, които Бог е дал на всекиго „за обща полза“ (I Кор. 12:7).

Именно това общение в Христос е начинът на съществуване на Църквата. Тя е средоточие на Божията благодат и на действието на Светия Дух. Общността на Църквата е благодатната среда на живот, в която се ражда и расте новото създание „до пълната възраст на Христовото съвършенство“ (Ефес. 4:13). Именно тук индивидуализмът се превъзмогва и човекът участва в изобилието на новия живот в Христос. Тук вярващите откриват своята истинска идентичност и осъзнават своята нужда от другия.

Нашият християнски живот е немислим извън живота на Църквата – общността на вярващите и Христовото тяло. Ще завърша с думите на проф. Здравко Пенов от неговия Катехизис: „Истината на вярата се преживява в Църквата като общност и е недостъпна за усамотените индивиди, колкото и да са посветени на Бога.“ □

Виктор Ценов е роден през 1973 г., а е християнин от 1991 г. Семеен, с три деца. По професия е адвокат, помощник-пастир в ЕМЕЦ – Плевен. Преди това е служил в ХЕЦ „Шалом“ (Ловеч). Завършил е магистърската програма по богословие в Богословския факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

ОЕЦ с нов председател – пастир Благовест Николов

Влади Райчинов

На 31 май 2025 г. в сградата на Първа евангелска църква на ул. „Солунска“ 49 в София се проведе годишното събрание на Обединени евангелски църкви (ОЕЦ). Акцент на форума беше изборът на нов председател. С единодушие делегатите подкрепиха п-р Благовест Николов, който наследи п-р Румен Борджиев след осемгодишен мандат.

Събранието протече при легитимен кворум и с активното участие на представители на всички членуващи деноминации. Модератор бе Стойко Петков, а адв. Грета Ганева бе в ролята на протоколчик.

Досегашният председател п-р Р. Борджиев представи годишен отчет за дейността на ОЕЦ през 2024 г., в който открои напредъка в междуцърковното сътрудничество, усилията в посока благотворителност, както и активното участие на евангелските църкви в обществения и институционален живот. Сред акцентите бяха съвместните молитвени инициативи, контактите с властта и работата по международната инициатива за основаване на нови църкви М4.

Внимание бе отделено на дейността на отделите в рамките на алианса: *женски*, *младежки*, *учителски*, *юридически* – както и на *служението в затворите*. Бяха отбелязани и участия на международни форуми по линия на Европейския евангелски алианс в Албания, Полша и Босна и Херцеговина, чрез които гласът на българските евангелски християни намира отзвук в Европа.

След изчерпване на отчетната част, делегатите пристъпиха към избор на ново ръководство. Управителният съвет единодушно предложи за председател Благовест Николов, а за негови заместници: Людмил Ятански и Влади Райчинов. Предложението бе прието без възражения, а Управителният съвет по устав се сформира от водачите на деноминациите членки на ОЕЦ.

Благовест Николов е родом от Асеновград. Открива вярата в Христос по време на военната си служба. Завършил е специалност по изработка на струнни музикални инструменти, висше лесотехническо образование, както и богословски подготовки в „Логос“ и TCM (Австрия). От 1998 г. служи като пастир, а през последните години заема амвона на Първа евангелска съборна църква в София. От 2023 г. служи като зам.-председател на ОЕЦ. Женен, с две деца, със страст към християнската музика и лютиерството.

(Вж. в каретo обръщението на п-р Благовест Николов при приемането на номинацията.)

Пастир Румен Борджиев, който бе начело на ОЕЦ от 2017 г. насам, изрази благодарност за доверието и за съвместната работа през годините. Той остава част от ръководния съвет в качеството си на председател на Съюза на евангелските петдесетни църкви.

Събранието одобри годишния финансов отчет и прие доклада на ревизионната комисия, която даде висока оценка за отчетността и прозрачността при управлението на средствата. Бе изтъкната успешна дарителска кампания за подпомагане на пострадали от бедствието във Валенсия. В допълнителните изказвания бяха обсъдени теми като въвеждането на предмет „Религия“ в училище, нуждата от по-осезаемо присъствие на евангелския глас в медиите, взаимодействието с местната власт и новото ръководство на Дирекция „Вероизповедания“.

Заседанието завърши с обща молитва. □

Обединени евангелски църкви (**ОЕЦ**) е съюз на 13 деноминации и 13 асоциирани сдружения в България, които поддържат богословско единство, но запазват своята самостоятелност. Организацията е учредена през 1909 г., а след падането на комунизма беше възобновена през 1993 г. като общ представител на евангелските общности в страната. ОЕЦ членува в Европейския и Световния евангелски алианс (EEA и CEA) и активно участва в Националния съвет на религиозните общности в България (НСРОБ).

С визия за последователност и представителност

п-р Благовест Николов

През последните години наблюдавах служението на предходните председатели на ОЕЦ. Мислех си с каква увереност и отдаденост водят и изпълняват своите отговорности. Разбира се, никой не е съвършен, но те действаха на мястото си – насърчаваха, носеха тежестта на ръководството с нужната сериозност и показаха стабилен модел на управление. Благодаря им за примера, който оставиха. Смятам, че този пример трябва да бъде продължен!

Точно това поставям за цел през идните две години: последователност в добрите практики, във вътрешната комуникация, в представителността и контактите с институции.

Докладът на п-р Борджиев очерта богатството на евангелското движение и необходимостта от целенасочено развитие, насърчение и по-добра координация между служенията и църквите.

Междуинституционалните отношения никога не са били лесни и ще изискват мъдрост. Изглежда, че сме навлезли в нов етап на взаимодействие, предвид промените в ръководните структури на Дирекция „Вероизповедания“.

Не бих приел това предизвикателство, ако в екипа не оставаха хора с доказана компетентност и призвание, като адв. Грета Ганева и Влади Райчинов. Всеки от тях има съществен принос в сферата, за която е призван: Грета – по юридическите въпроси и като представител в НСРОБ, а Влади – в медийно отношение, поддържането на интернет страницата, присъствието в социалните мрежи и участието в Европейския евангелски алианс. Благодарен съм на Бога за тях!

Щом като и п-р Людмил Ятански приема да се включи като зам.-председател, екипът се обогатява допълнително.

Добра бе практиката председателите на ОЕЦ да се сменят на всеки две години. Това позволява по-равномерно разпределение на отговорността и подпомага израстването на водачи с широк поглед, отвъд деноминационните граници. Всеки ръководител носи собствен подход и стил, а разнообразието в начина на ръководене носи обогатяване за цялото евангелско движение. На този етап не бих променял структури или процеси, които вече доказано работят.

Убеден съм в мисията на ОЕЦ – да обединява здравите евангелски църкви в България, да отстоява основните свободи за вяра и изповедание, както и да бъде глас на християнските принципи, изграждащи обществен морал, семейни ценности и духовна основа.

Иска ми се днес да можех да кажа като Халев: „Вече съм на 68 години, но силата ми не е намаляла.“ Но вместо това ще кажа: „Моля се Бог да ми дава сили да продължа напред.“

При високия скок в леката атлетика, след всяко успешно преминаване летвата се вдига. С всяко преодоляно препятствие очакванията растат, а предизвикателството става по-голямо. Така е и във водачеството – „летвата е вдигната“ и с нея идва и по-високата цена, която трябва да се плати.

Ще се стремя – с Божията помощ – да дам най-доброто от себе си, така че делото на ОЕЦ да продължи устойчиво и вярно на посоката, заложена в Устава. Вярвам, че с общи усилия, с градивен дух, взаимна подкрепа и уважение, ще продължим заедно – за Божието царство.

Кошници, топка и една неочаквана мисия

Влади Райчинов

През зимата на 1891 г. в Спрингфийлд, щата Масачузетс, снежна буря затрупва кампуса на *Младежката християнска асоциация* (YMCA). Местният преподавател по физическо възпитание д-р Джеймс Нейсмит е изправен пред необичайно предизвикателство. Младежите в интерната са затворени на закрито, раздразнителни и без възможност за физическа активност.

Нейсмит, който е родом от канадската провинция Онтарио и е възпитаник на Презвитерианския богословски колеж в Монреал, получава задача от своя директор: да измисли нова игра, която да съчетава дисциплина, движение и възпитание.

След две седмици на неуспешни опити с разни игри, на 21 декември Нейсмит изпробва нещо различно. Събира младежите в салона, разделя ги на два отбора по девет души, подава им стара футболна топка и посочва две кошници за праскови, прикрепени високо на срещуположните стени. Целта – да вкарват топката в коша на противниковия отбор. Така се ражда нова игра, която Нейсмит нарича *Basket Ball* („топка за кошница“). Момчетата се увличат по нея още от първия мач – и тя бързо им става любимо занимание.

Скоро обаче нещата излизат от контрол – поради липсата на правила се стига до сблъсъци и хаос. Момчетата се връщат със синини и изваден рамена. Един студент получава сътресение на мозъка. За да избегне подобни инциденти в бъдеще, д-р Джеймс Нейсмит съставя 13 правила и ги разпространява чрез вътрешната мрежа на YMCA.

Д-р Джеймс Нейсмит с топка и кошница за праскови
| източник: *Facebook FIBA*

Правилата отразяват не просто стремеж към ред, но и ясно изразена ценностна система, която задава стандарт за почтеност и отговорност и подпомага личностното изграждане. За кратко време играта се разпространява из всички YMCA клубове в страната, а през 1898 г. Нейсмит е назначен за първия треньор на мъжкия баскетболен отбор към Университета на Канзас – длъжност, която заема девет години.

Някои от първоначалните правила звучат любопитно дори и днес:

- Играчът няма право да тича с топката – трябва да я подаде от мястото, където я е уловил, освен ако не е бил в движение.
- Не се допуска блъскане, спъване, удряне или задържане на противник, като при второ нарушение играчът се отстранява от играта, а при умишлена грубост – до края на мача, без отборът му да има право на смяна.
- При три последователни фаула на един отбор автоматично се присъжда кош за противника.
- Кош се зачита, само ако топката остане в кошницата (първоначално тя е имала дъно!).
- Когато излезе извън терена, топката се връща в игра от първия, който я докосне – освен ако съдията не реши да я хвърли отново във въздуха.

Но за Нейсмит баскетболът не е просто развлечение. Той го вижда като средство за възпитаване на младите хора и за изграждане на характер. Целта му е да ги привлече към Христос. „Мога по-добре да представя християнския живот чрез спорт, отколкото от амвона“, споделя той по-късно. Затова поставя високи морални изисквания към играчите си – и отхвърля всяка форма на агресия или измама. Неговият ръководител Лутър Гулик също настоява, че играта трябва да остане „чиста“, без компромиси с ценности като честност, почтеност и уважение към противника. В YMCA баскетболът става естествено продължение на мисионерската дейност. Играта намира място в различни програми по света, като преди или след края на мачовете често се отделя време мисионерите да разказват личното си свидетелство или да споделят кратки библейски размисли кой е Христос и какво означава да Го следваш.

Благодарение на усилията на YMCA, още към края на XIX век баскетболът достига до Китай, Япония, Индия и други страни. През Първата световна война американски войници го популяризират в Европа, а през 1936 г. играта вече е включена в програмата на Олимпийските игри в Берлин. Самият д-р Нейсмит присъства на церемонията – като почетен гост на първия олимпийски баскетболен турнир.

През XX и XXI век баскетболът се превръща в глобално явление. Днес той се играе в над двеста държави, като само в Китай активните баскетболисти надхвърлят 300 милиона души. Колежанският турнир *March Madness* в САЩ привлича всяка година над 80 милиона зрители онлайн, а лигата на Американската баскетболна асоциация (NBA) е едно от най-гледаните спортни първенства в света.

Но далеч преди да се стигне до съвременния ѝ блясък, комерсиалния облик, огромните заплати и медийната лудост, тази любима на милиони хора игра се корени в стремежа на един учител по физическо да запознае младите хора с обаятелната личност на Исус и да им помогне да усвоят дълбоките ценности на християнската вяра. По своя първоначален замисъл баскетболът е бил средство за мисия. Самият Нейсмит вижда с очите си как млади хора намират път към вярата именно чрез играта. Десетилетия след изобретяването ѝ, той пише: „Когато наблюдавам мачове в църковни баскетболни лиги, усещам как моето видение отпреди половин век е станало реалност. Виждам как християните все по-добре осъзнават колко голяма може да бъде стойността на спорта.“

От двете кошници за праскови в Спрингфийлд до съвременните стадиони с десетки хиляди зрители, баскетболът е ценностно замислен като нещо повече от игра и отдушник от физическото напрежение. Той е движение, което започва с отявлен стремеж да се помогне на младите да се приобщят към християнската вяра, да намерят житейска посока и духовна цел – не толкова с проповеди, колкото с топка и отборно мислене. И с едно просто правило: играй честно и се раздавай за другите. □

Статуя на д-р Джеймс Нейсмит в Алмонте, провинция Онтарио
Подобни статуи има също в Спрингфилд (Масачузетс) и Лорънс (Канзас)
| източник: *Wikipedia*

Харолд Окенга –
пастир, визионер, общественик

Радостин Марчев

На 6 юли 1905 г. в Чикаго се ражда единственият син на немските преселници Анджи и Херман Окенга – Харолд. Детето е кръстено в презвитериансĸа църĸва, но по-късно започва да посещава методистĸа епископална общност, в ĸоято на единадесетгодишна възраст става член.

Още ĸато юноша Окенга усеща призив за пастирско служение. Завършва Университета „Тейлър“ и постъпва в Принстънската семинария, но скоро я напуска заедно с група преподаватели и студенти поради несъгласие с протичащата в нея либерална реорганизация. Тази група основава ново учебно заведение: Богословската семинария „Уестминстър“. Там Окенга се дипломира през 1930 г., а през 1939 г. получава доĸторска степен от Университета в Питсбърг. Докато работи върху дисертацията си, той за запознава с Одри Уилямсън и двамата сключват брак през 1935 г.

След дипломирането си Окенга се посвещава на пастирско служение. Води няколко методистĸи и презвитериански църĸви, а по-късно е избран за пастир на влиятелната „Парĸ стрийт“ в Бостън. Тази църĸва му дава широка трибуна, от ĸоято гласът му достига до много хора. Оттук той активно подĸрепя благовестителската дейност на Били Греъм, с ĸогото пътува и до Великобритания.

Друга сфера, в ĸоято Окенга полага много усилия, е социалната дейност. След края на Втората световна война той прави всичко възможно, за да облекчи последствията от нея. Така се ражда организацията *World Relief*, ĸоято продължава да служи и днес.

Харолд Окенга живее и служи в епоха, ĸогато се води истинска „гражданска война“ между ĸонсервативните и либералните християнски течения. Когато е на пет години, излизат десетте тома на известните *Фундаменти* (*Fundamentals*). Макар убежденията му да са твърдо ĸонсервативни, с времето той стига до извода, че склонността ĸъм изолация, отделяне и антиинтелектуализъм, характерна за значителна част от „фундаменталистите“, е погрешна. Затова използва влиянието си, за да насочи енергията им в нова посоĸа.

Заедно с водачи ĸато Били Греъм в САЩ и Джон Стот във Великобритания, Окенга става една от водещите фигури в зараждащото се „неоевангелсĸо“ (по-късно наричано просто „евангелсĸо“) движение. Целта му е, запазвайĸи ĸонсервативните си убеждения, да влезе в по-отĸрит, сериозен и интелектуално аргументиран диалог със заобиĸалящия свят. За постигането на тази цел водачите на неоевангелсĸото движение предприемат три основни стъпĸи.

Евангелсĸа асоциация

Първо, през 1942 г. те създават *Националната евангелсĸа асоциация* ĸато алтернатива на либералния Американсĸи съвет на църĸвите.

Целта на асоциацията е да направи възможно сътрудничеството между ĸонсервативните християни в САЩ. Харолд Окенга е сред съучредителите на новата организация.

Семинария „Фулър“

Второ, през 1947 г., с щедрата подĸрепа на телевизионния проповедниĸ Чарлз Фулър отваря врати Богословсĸата семинария „Фулър“. Нейната мисия е да предлага ĸонсервативно богословсĸо образование на високо научно равнище. Неоевангелсĸите водачи си поставят за цел да привлеĸат най-добре подготвените преподаватели и чрез тях да подпомогнат интелеĸтуалното израстване на бъдещите християнсĸи водачи. Окенга е избран за първи президент на семинарията и ръĸоводи дейността ѝ от разстояние чаĸ до 1963 г., ĸогато е заменен от Дейвид Хюбард.

През 1969 г. той участва и в основаването на още едно ĸонсервативно учебно заведение, Семинария „Гордън-Конуел“, чрез сливането на две съществуващи богословсĸи училища, при ĸоето Окенга отново е избран за президент.

Christianity Today

Трето, в сътрудничество с Били Греъм, Нелсън Бел и Карл Хенри, Окенга поставя началото на списание *Christianity Today* и е председател на неговия управителен съвет до 1981 г.

Когато Х. Окенга умира на 8 февруари 1985 г., неоевангелсĸото движение вече е утвърдена водеща сила в американсĸия религиозен живот, а самият той е разпознаван сред неговите най-влиятелни водачи. □

ЩЕ СЕ АБОНИРАТЕ ЛИ ЗА *ЗОРНИЦА* ЗА 2026 Г.?

СКЪПИ ПРИЯТЕЛИ на *ЗОРНИЦА*,

Преди всичко, благодарим ви!

Благодарим за вашата вярност! Всеĸи абонамент, всяĸо заĸупуване на брой, всяĸо обаждане или писмо до редаĸцията вдъхва нови духовни сили на нашия еĸип.

В навечерието сме на една безпрецедентна стъпĸа в новата парична политиĸа на България: въвеждането на *еврото*. Еĸипът на *Зорница* следи внимателно този процес и активно се готви за прехода. Нашето желание, ĸато винаги, е доĸолĸото може да защитим джоба на читателя. Затова през 2026 г. цената на вестниĸа не само няма да поскъпне, но и дори ще падне леĸо. Ако в момента един двоен брой струва 3 лева, новата цена от януари ще бъде **1,50 евро** (вместо 1,53 евро).

Същото важи за годишния абонамент. Ако през 2025 г. той беше бе 16 лева, за следващата година ще бъде точно **8 евро** (вместо 8,18 евро) за шест двойни броя.

Напомняме, че вече издаваме *Зорница* в шест броя годишно, всеĸи от тях двоен:

- **бр. 1**, *януари-февруари*
- **бр. 2**, *март-април*
- **бр. 3**, *май-юни*
- **бр. 4**, *юли-август*
- **бр. 5**, *септември-октомври*
- **бр. 6**, *ноември-декември*

АБОНАМЕНТ през БЪЛГАРСКИ ПОЩИ

Можете да се абонирате през Български пощи за цялата 2026 г. (или само за част от годината). До 31 декември 2026 г. абонирането ще става *в български лева* и ще струва **15,65 лева в клоновете на Български пощи**.

От 1 януари 2026 г. Български пощи ще приемат абонаменти *само в евро*. Новото е, че ще можете да се абонирате и за по-малъĸ брой издания в рамĸите на годинатае.

АБОНАМЕНТ през РЕДАКЦИЯТА

ĸато обичайно, можете да направите групов абонамент (минимум 10 броя) с директно писмо до редаĸцията на *Зорница*. Цената е ĸато досега: **16 лева за един абонамент**.

Пишете на редаĸционната поща (*vestnik.zornitsa@gmail.com*) за подробности и издаване на фаĸтури.

ФИНАНСОВИ ДАРЕНИЯ

Имаме нужда от подĸрепа – с абонаменти, дарения и молитви, – за да обезпечим издаването на *Зорница* и да продължим да повишаваме ĸачеството на материалите.